

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . . . " 2.20
 za Nemčijo celoletno . . . 28.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . " 2.—
 V upravi prejemajo mesečno " 1.70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . " 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostopna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 15 v
 za dvakrat . . . . . " 13 "
 za trikrat . . . . . " 10 "
 za večkrat primeren popust.
 Parčna oznčila, zabavale, osmrtnice itd.:
 enostopna pettivrsta po 18 vin.
Poslano:
 enostopna pettivrsta po 30 vin.
 Izhaja vsak dan, izvemžni nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Velika uganka.

Demobilizacijski naredbi avstrijske in ruske vlade sta avstrijske narode gotovo prirčno razveselili. Če pa človek naredbi sami in okoliščine, kako sta nastali, nekoliko bolj premisli, ne ve, ka naj si pravzaprav misli. Ali ste odkritosrčno mišljeni, ali se skrivata za njima nekaj, kar hočeta obe vladi javnosti prikriti ali pa pomenjata naravnost usoden poraz politike avstrijske ali pa ruske diplomacije?

Prvič je zelo sumljivo, da je že več kot en mesec preteklo, odkar je bil poslanec avstrijskega cesarja pri ruskem caru, demobilizacija se je pa šele sedaj odredila. Ta dolga vmesna doba bi ne pomenila nič čudnega, ako bi se bili obedve vladi medtem o vseh spornih vprašanjih sporazumeli, toda oficijozni komentar »Fremdenblatta« k demobilizacijskemu dekretu neprikrito priznava, da se sporazum o vseh spornih točkah še do danes ni dosegel. Če sta se pa obedve vladi med tem časom samo zaradi oblike, kako naj se demobilizacija objavi, dogovarjali, vzbujata zopet pomisleke. Vsaj sta obedve državi zato mobilizirali, ker se glede rešitve balkanskega, v prvi vrsti albanskega vprašanja nista skladali. Če se torej glede tega nista zedinili, je oblika, kako naj se demobilizacijski dekret objavi, postranska stvar, je sploh demobilizacija popolnoma nerazumljiva.

»Fremdenblatt« meni, da je demobilizacija dokaz, da se je Rusija morebiti prepričala, da Avstrija zasleduje pametno balkansko politiko v prid neodvisnosti balkanskih narodov in da nima nobenih agresivnih namenov, da torej za dejanski konflikt med Avstrijo in Rusijo sploh ni bilo nikoli nobenega povoda. Od ruske strani pa se ne objavlja ničesar, kar bi to upanje »Fremdenblatta« količkaj opravičevalo. Rusija ne namiguje prav nič na to, da bi se bila njena balkanska politika kaj izpremenila. Dejstvo, da hoče Črnagora Skader spet naskočiti, govori ravno narobe. Kajti v celi Evropi ni tako naivnega človeka, ki bi mogel misliti, da Črnagora in Srbija pripravljata odločilni udarec proti Skadru proti volji Rusije. Ako bi se bila Rusija z Avstrijo sporazumela, da Skader pripade brezpogojno v vsakem slučaju Albaniji, bi bila čisto gotovo Črnigori to svojo voljo jasno sporočila, da prepreči usod-

ne posledice, ki bi nastale, ako bi Črnagora hotela izzvati z naskokom na Skader najtežjo komplikacijo svetovnega položaja.

Da ima Rusija skadrsko vprašanje pred očmi, dokazuje tudi to, da je dala uradno razglasiti, da se je na podlagi pogovorov 3 dunajskim kabineto prepričala, da nima Avstrija nobenih agresivnih namenov proti Srbiji in Črnigori in očito namiguje, da je bila ravno ta okolnost odločilni razlog, da je od svoje strani odredila demobilizacijo. Da bi Avstrija Srbijo in Črnogoro napadla iz kakega drugega razloga kakor zavoljo Skadra, tega si Rusija ni mogla misliti in tudi ni mislila. Iz tega sledi, da je Rusija uverjena, da Avstrija proti svojima južnima sosedoma ničesar ne ukrene, ako bi ta dva Skader zavzela. Gotovo pa se je tudi uverila, da Avstrija tudi v tem slučaju ničesar ne ukrene, ako londonska konferenca Skader Črnigori tudi definitivno prizna. Sicer bi demobilizacija bila več kot brezpametna.

Zakaj pa Avstrija potem tudi na jugu ne demobilizira? Napada od strani Črnogore in Srbije se pač ne bo bala. Te dve državi imata sami s seboj preveč opraviti, da bi mogli misliti na napad na Avstrijo. Zaradi Drača tudi ni nobena bojazen upravičena, ker je Srbija že večkrat izjavila, da se pokori tozadevnemu sklepu velesil. Sploh pa je bila mobilizacija na jugu z ono na severu logično tako zvezana, da bi morala demobilizacija na severu imeti nujno za posledico tudi demobilizacijo na jugu. Če na Dunaju izjavljajo, da to ni medseboj v zvezi, češ, kar se na severu godi, je »interna stvar med Avstrijo in Rusijo«, ki se naših priprav na jugu ne tiče, je to tako brezmejno abotno, da se javnost čudi brezmejni gluposti take argumentacije. Rusija vendar ni proti Avstriji mobilizirala zato, ker Avstrija zahteva zase Rusko-Poljsko in Avstrija ni mobilizirala proti Rusiji morebiti zato, ker hoče Rusija Avstriji iztgati Galicije, marveč sta se obe druga proti drugi oborožili zaradi spora glede Albanije in njenih meja, oziroma radi Srbije in Črnogore, ki si del Albanije prisvajata.

Na Dunaju izjavljajo, da dostavek peterburškega brzogovnega urada, da se je Rusija uverila, da nima Avstrija agresivnega namena proti južnima sosedoma, ne sloni na uradnem dogovoru obed vlad. Kaj naj zopet to pomeni? Prvič stavlja jo s tem na laž rusko vlado, drugič pa hočejo s tem svet prepričati, da je Rusija demobilizirala

kljub možnosti, da Avstrija kaj zoper Srbijo in Črnogoro ukrene! Ali si je mogoče misliti večji nesmisel? Če bi se bila Rusija res tako zelo udala, potem bi vendar »Fremdenblatt« ne pisal, da sporna vprašanja med Avstrijo in Rusijo niso še rešena, ampak bi jasno rekel: Rusija Skader priznava Albaniji v vsakem slučaju in če bi si ga Črnagora kljub temu lastila, jo Rusija prepušča njeni usodi! Človeku se mora res v glavi zavrteti, če skuša abotnosti, ki jih nakopičujejo ta oficijozna glasila, razumeti.

Drugo neugodno znamenje je, da demobilizacijska dekreta govorita zgolj o prijateljstvu med obema vladarjema. Kakor da bi prijateljstvo med obema državama, ki pač nista identični z vladarskima rodbinama, nič ne štel! Nadalje pravita naredbi, da se oba vladarja »neprestano« trudita za ohranitev miru in da sta obe vladi »zato« sklenili mobilizacijo, ki ni več po okolnostih upravičena, odpraviti. Vladarja se neprestano za mir prizadevata, vladi pa sta kljub temu druga proti drugi mobilizirali, končno pa sta vsled »neprestanih« prizadevanj obed vladarjev, ki pa nista mogla preprečiti mobilizacije, vendarle demobilizirali, ker sta vsled teh »neprestanih« vladarjevih prizadevanj šele sedaj uvideli, da mobilizacija ni več upravičena! Tu je vsa logika naravnost na glavo postavljena.

Zaključek: Bilo bi veliko boljše, da bi obe vladi bili demobilizirali in si svoj zaviti, neodkritosrčni in nelogični komentar prihranili. Kajti z njim sta vzbudili le novo vznemirjenje. Tisti, ki je podlegel, naj to odkrito prizna. Če pa sta dekreta le pesek v oči in če demobilizacija sploh ni resno mišljena, je pa njihova objava še večje obsodbe vredna. Torej kaj je resnica? Dunajski listi pravijo danes, da je Rusija Skader brezpogojno Albaniji priznala. Naj se to oficijozno konstatira, Nikiti črnogorskemu pa odločno pove, naj ne stavi potem usode svoje dežele z nepotrebnim naskokom na Skader na kocko. Čemu to slepomišljenje?

Carigraske pismo.

Carigrad, 8. marca.

Nepopisna je zmeda in brezglavost, ki v sedanjih dneh vlada v državni upravi in vsem javnem življenju turške prestolnice. Nezaupanje in negotovost raste in se širi na vse strani. Nihče

ne ve, katera stranka ali klika bo imela jutri krmilo v rokah, nihče ne ve, če jutri ne bodo veljali za izdajalce tisti, ki so danes na vladi. Sultanova oblast je le še senca in padislah sam se pač najbolj boji, koga mu bodo jutri kot rešitelja domovine vrinili za velikega vezirja.

Upravna in državna morala je bila od nekdanj najslabša stran Turčije — zlasti še v njeni prestolnici. Kakor pa danes stvari stoje, je tako, kakor bi bila cela državna uprava podjetje, v katerem si skuša vsak toliko nagrabiti, kolikor se le »rešiti« da. Z občudovanja vredno iznajdljivostjo se izkorišča država in posojila, ki se javno najemajo za državo, so le majhen del denarjev, ki gredo v »državne namene«. Prodaja in razmetava se dobesedno vse, kar je državna last in za kar se najdejo kupci: posestva, zemljišča, poslopja, ladje, zaloge raznih starih in novih potrebsčin, kronske pravice, privilegije itd. itd. — Sprejme se vsak ponujeni znesek, čeprav znaša komaj desetino vrednosti prodane stvari; zadostuje tudi malo plačilo na račun kupne svote. Toda te prodaje imajo vsaj videz pravilnosti; stoteri drug slučajji so pa čisto navadne sleparije. Prodajajo se zemljišča v Traciji, Makedoniji in drugih po sovravnih zavzetih deželah, ki pač nikdar več ne pridejo pod turško oblast. Da bi kupčija pravilnejše izgledala, se posestne listine datirajo za več let nazaj. Prodaje državnih posestev itd. znašajo na stotisoče turških funtov na mesec, izguba na pravi vrednosti je pa pri tem najmanj desetkratna. Nadaljne neštete lopovščine se gode pri raznih dobavah za državo; pri pretkanjih dobaviteljih se naroča vse, karkoli se da v denar spraviti. Velikokrat je pa dobava sploh le navidezna; prejemno potrdilo se dobi za razmerno majhen gotov denar. Ni mogoče naštetih vseh raznih načinov, po katerih se turška država pleni. Zato je notranji propad po zunanjem na bojnem polju neizbežen. Posledica sedanjega gospodarstva bodo nešteti politično-financični spori in več ali manj umazani procesi.

Danes ni nobenega dvoma več, da bo upravni sledila splošna anarhija, katere izbruh se vsak dan pričakuje. Nad 80 odstotkov takih, ki kaj imajo, je že zbežalo iz Carigrada; vendar pa je v mestu še zmerom do 200.000 več prebivalcev nego v normalnih časih. Pri rastek je nerazveseljiv, ker ga tvorijo v glavnem begunci, zapuščeni vojaki in roparji, potem brezposelni delavci in

LISTEK.

Poslednji diplomatov obisk.

(Konec.)

Diplomat se je udal. Spoznal je, da bi človek utegnil biti nevaren. Kdo pač more preračunati hipne izbruhe blaznosti? Zato je sklenil zaplesti norca v pogovor in o priliki nenadno pozvoniti strežaju.

»Torej, recimo, da ste res Thanatos, to je smrt. Ali se morete izkazati, da ste res?« je vprašal diplomat.

»Prosim, ekscelencia!« je odgovoril in odgrnil sukno. Na prsih, na črnem žamet, pod katerim so se poznala rebra, se je zableščal srebrn red. Diplommat se je sklonil bližje in pogledal. Pod podobo pečene ure je visela kosa in par kosti na križ, vse lepo izdelano iz srebra in posuto z dragimi kamni.

»Norci so res čudovito rafinirani v svojih fiksnih idejah,« je pomislil diplomat in neprijeten občutek ga je iznova prevzel.

A zatajil se je in dejal ravnodušno: »Verujem . . . Izvolite torej sestiti! Kakor s.e dejali, ste poslanik največje države?«

Neznanec je sedel in se nasmehnil: »Da, poslanik največje velesile, s katero pa, žal, nobena država nima diplomatskih zvez in vaša tudi ne. In vendar sem jaz najboljši diplomat, pri vseh vojskah in diplomatskih zapletljajih imam jaz odločilno in zadnjo besedo . . .«

»Lepo . . . In odkod prihajate, gospod Thanatos, če smem vprašati?«

»Od daleč . . . Z bojnega polja, kjer so ravnokar potihnili topovi, od koder sem odpeljal nešteto mladih življenj iz groma in viharja bitke, iz strahu, nemira in groze in besnosti ljudi, iz krivice tega sveta in kraljestvo miru in pokoja, blaženosti in pravice.«

»Gospod Thanatos, vi ste antimilitarist, če se ne motim?«

»Ekscelencia, jaz nisem nič. Jaz poslušam le svojega suverena, svojega modrega vladarja. On piše usodo narodov, držav in posameznikov brez diplomatskih zvez, brez konferenc, brez ultimativov . . .«

»Jako pametno govorite. Če ste res Thanatos, kar pomeni smrt, pa vendar morate priznati, da smo mi diplomati vaši največji nasprotniki.«

Neznanec se je nasmehnil: »Za svojo osebo — morda . . . Drugače pa ste moji najboljši prijatelji in pomagata.

Diplomat se je tudi ironično nasmehnil: »To vendar ne bo res. Le pomislite, koliko vojsk, koliko gorja smo mi preprečili! Kolikokrat je govorilo naše pero besede miru in sprave, mesto bi bruhali topovi ogenj in smrt med ljudi in želi bogato žetev za vas!«

»Ekscelencia, vi presenčujete svoje uspehe. Niti ene vojske niste preprečili, pač pa ste jih mnogo provzročili. Ah, to je lahko, živeti v udobnosti in odločevati vojsko in mir. A tam zunaj, kjer si stoje nasproti nepregledne vrste, ki ste jih poslali vi drugo nad drugo, da se mučijo, tam zunaj je bridko. Če bi bilo človeško srce v meni, bi videli solze v mojih očeh . . .«

Diplomat je hotel pogledati neznanca v oči, a bile so zasenčene, zaprte. Sploh, bogve, ali so bile pod temi žoltimi vekli oči?

»In vendar ima tudi vojska svojo dobro stran, svoj blagoslov, gospod Thanatos?« je vprašal diplomat.

»Da, pravičnega vselej, krivičnega pa ne . . .«

»Kdo pa more odločevati o tem, kaj je krivična vojska, kaj pravična? Vojske, ki so po človeških mislih krivične, imajo tudi mnogokrat svoj uspeh.«

»A eno je in ostane: krivica rodi krivico, pravica pravico, če ne takoj, čez tisoč let. Diplomati ne odločujejo

o tem. Moj vsemodri vladar govori vselej zadnjo besedo in kaznuje hudo in plačuje dobro . . . Tudi vas bo sodil.«

»Zakaj?« se je zdrl znil diplomat.

»Pred vami je listina, kjer je pisana smrt stotisočerim . . . Ste li premislili, ali je to, kar nameravate, pravično? . . .«

»Prosim, gospod, to je moja stvar, to je zadeva države. Sicer, odkod veste, kaj nameravam?«

»Jaz vem vse . . . In to naj vam bo zadnji dokaz, ekscelencia, da sem res Thanatos, to je smrt.«

»Lepo, gospod Thanatos . . . Prej ste dejali, da hoče vaša velesila moja demisijo za vedno. Ali je to res?«

»Dovolite tudi meni vprašanje, ekscelencia! Vi hočete postati nesmrtni, vi hočete pomagati silnim in močnim — slabšči naj poginejo! Vi hočete vreči vojno bakljo med narode? Ali je to res?«

»Odločeno je . . . Ni je več sile, ki bi mogla to preprečiti . . . Sedaj mi je dovolj. Nimam časa . . . Če hočete jutri priti — prav . . . Klanjam se, gospod Thanatos!«

»Ekscelencia, vaša ura je prišla . . . je svečano izpregovoril neznanec in vstal.

Diplomatu se je zameglilo pred očmi, zašumelo mu je v glavi, zagrmelo

druga plenaželjna drhal. Uboji in umori so na dnevnem redu; vsak hip izgine kaka oseba brez sledu. Ropi in plenitve po trgovinah so vsakdanji dogodki. Najvažnejša državna poslopja, stanovanja državnih dostojanstvenikov in tuja poslaništva stražijo vojaki. Močne straže korakajo po mestu noč in dan, kljub temu se samopašnosti ne dajo prepričati. Danes prijete zločinci so jutri že zopet v zlati svobodi — ako jih kratkim potom ne pošljejo na oni svet, kar se pogosto dogaja.

Ze danes se lahko reče, da se bodo v trenutku nevarnosti vse dosedanje odredbe tujih držav v varstvo inozemskega prebivalstva izkazale kot nezadostne. Zbor kakih 4500 mož, ki je pripravljen za izkrcanje, bo komaj zadrževal drhal.

Kaj se zgodi z dinastijo, še danes nihče ne ve. Kaj dobrega se pa ne pričakuje, kajti številni njeni člani so že odpotovali. Tako se približujemo trenutku, ko bodo iz zamejšene strane balkanskih vprašanj in balkanske vojne zrasle še hujše in nevarnejše zmede in prepri za glavno dedščino otomanskega cesarstva.

Balkanska vojska.

Srbija želi, da se razmere z Avstro-Ogrsko izboljšajo. Srbski poslanik Jovanović je izjavil uredniku »Neue Fr. Presse«, dela srbska vlada na to, da se ustvari predpogoji, po katerih se omogoči, da se želje Srbije kolikormogoče uresniči. Srbija izpolnjuje le svojo dolžnost kot zaveznica, ker odpošilja vojake pred Skader.

Avstrijska diplomacija protestira, ker marširajo Srbi proti Skadru? »Politika« poroča, da je avstro-ogrski poslanik v Belgradu mažarski grof Ugron protestiral, ker Srbi odpošiljajo vojake pred Skader.

× × ×

Vprašanje o vojni odškodnini rešeno. Dunajski diplomatski krogi pravijo, da so se pogajanja o vojni odškodnini v Parizu že pričela kakor tudi o vprašanju, koliko turškega državnega dolga prevzamejo balkanske države. Pogajanj so se udeleževali poslaniki velesil in zastopniki velikih bank. Vprašanje, za katero je šlo, se je rešilo.

Balkanske države odgovore na posredovalni predlog velesil v petek. Kakor se iz Sofije poroča, so balkanske države sklenile, da odgovore velesilam na njih medijski predlog v petek, ker je neka balkanska zvezna država zahtevala, da se besedilo odgovora formalno še nekoliko izpremeni.

× × ×

Boji Turkov z Bulgari. Turki poročajo, da so se v ponedeljek in v torek bili boji ob obeh krilih. Pri **Bulairju** so močne bulgarske predstraže silovito napadle turške postojanke v zalivu Saros; a so Turki napad odbili. Tudi pri **Čataldži** so se bili boji. Nek bulgarski aeroplan je plul nad **Gallipolijem**. Iz aeroplana je bila vržena ročna bomba, ki je nekó hišo požgovala. Nadalje poročajo Turki da je turška armada pri Čataldži koncentrirala

la še en armadni zbor, ki mu Hamdi paša poveljuje.

Kaj dela turško brodogradnja? Turki poročajo, da je dne 11. t. m. zopet 6 parnikov v neko neznano pristanišče ob Marmorskem morju odplulo. Celo turško brodogradnja, ki šteje 18 ladij, je zdaj pri Nagari koncentrirano.

Turki trde, da Odrin še ta teden pade. Carigranski dobro poučeni krogi trde, da se Odrin že koncem tega tedna preda ali pa da poizkusi Šukri paša izpasti iz Odrina.

Grki zasedli Konico. Grki uradno poročajo, da so Grki iz Laskovikija marširali v Konico, ne da bi bili na kak odpor naleteli. Prebivalstvo je Grkosvoboditelje izpod turškega jarma navdušeno sprejelo.

Boj za Skader. Iz Soluna so se 11. t. m. zopet odpeljali štirje srbski bataljoni na petih grških transprotnih parnikih v Drač. Srbska vlada je sklenila s solunskimi trgovci pogodbe za dobavo provianta, moke, kruha in krme za 18.000 mož in 600 konj.

× × ×

Kompromis mladoturkov z vojaško ligo. Neki veljavni mladoturški voditelj je izjavil nasproti nekemu časnikarju, da je v imenu Mladoturkov sklenil Enver bej pri Čataldži z voditelji vojaške lige sledeči kompromis: 1. Sedanja turška vlada se pogaja glede na mir toliko časa, da se sestavijo mirovni pogoji, predno se mir podpiše, pa odstopi, češ, da sama odgovornosti ne more prevzeti. 2. Mirovni zapisnik podpiše vlada, ki se sestavi iz pristašev obeh strank. 3. Obe stranki se obvežeta, da ne bosta v bodoči zbornici razpravljali o tem, kdo da je povzročil tak konec vojske. 4. Mladoturški odbor z ozirom na kompromis ne bo zahteval, da se prejšnja zbornica zopet skliče in dovoli, da se razpiše nove volitve, ko se sklene mir. O kompromisu se še pogajajo. Uspeh ni znan.

Boj za Skader.

Znamenita zmaga zaveznikov na Bardanjolu in zavzetje neke druge važne utrdbe sta turške oblegance jako potrla, oblegovalcem pa jako olajšala gibanje. Sedaj so čete generala Martiničevića, ki so v vseh bojnih akcijah pokazale posebno sposobnost, oddaljene od obeh turških utrdb na Tarabošu le še kakih 200 metrov. V obrambo proti turškim strojnimi puškam so morali srbski in črnogorski vojaki izklesati okope v živo skalo. Te čete so polne navdušenja in komaj čakajo besede svojega poveljnika za naskok. Ni dvoma, da bo naskok uspel, ker teh ljudi nič na svetu ne more ustaviti v navalu. Človeka stresa strah, če pomisli na grozote ob tem naskoku. Tu ne bo vjetnikov, kajti na obeh straneh se bodo borili za življenje ali smrt. Tu bo — upajmo — zadnjikrat do neba vzplapolal ogenj sovraštva in srda med dvema stoletnima nasprotnikoma.

Topniški boji se tudi sedaj vrše v velikem obsegu. Od časa do časa pozikkušajo branilci izpade, a so vselej hitro vrženi nazaj. Energični in odločni poveljnik Skadra, Esad paša, namerava do zadnjega braniti svoje posto-

janke in ni dvoma, da bo prizadejal zaveznikom mnogo težav in gorja.

V zadnjih bojih je padlo doslej že veliko število članov odličnih črnogorskih družin; tako je padlo 40 Nikičevićev, 18 Milatovičev, 17 Vukotičev in 10 Duraškovičev; tast kneza Mirka, Konstantinovič, je bil ranjen.

Pri bombardiranju Skadra se meri posebno na tista poslopja, ki so jih begunci označili za skladišča municije. Sicer pa izgleda mesto kakor ena sama velika bolnišnica. Iz vseh hiš se vijejo zastave z rdečim polumesecem. Ne da se seveda z gotovostjo reči, ali so res v vseh hišah bolniki, ali pa so marsikje izobesili zastavo le zato, da bi si obvarovali hišo. Vsekako pa zdravstveno stanje v mestu ne bo najboljšje, ker so arbanaški parlamentarci že večkrat prišli prositi zdravil in potrebščin za ranjence.

Iz sovražnih utrdb pribegli vojaki potrjujejo vest, da je Skader še dobro založen z živežem, manjka pa municije, s katero sedaj zelo štedijo.

O miru Črnogorci nočejo ničesar slišati, ker smatrajo zavzetje Skadra za življensko vprašanje.

Vsak hip se pričakuje kraljevo povelje za generalni naskok na Skader. Srbski težki oblegovalni topovi so glasom vesti iz Podgorice že začeli svoje rešilno delo.

NOTRANJE POLITIČNE ZADEVE.

Lokalne železnice. — **Nižjeavstrijski deželni zbor.** — **Gališka deželna volilna preosnova.** — **Ogrske zmede.** — **Velik gospodarski polom na Ogrskem.**

Predlogo o lokalnih železnicah predloži vlada, kakor poroča »Deutschnationale Korr.«, poslanski zbornici 8. aprila. — Nižjeavstrijski deželni zbor je imel včeraj svojo sejo. Weisskirchner je vložil interpelacijo, ki poziva vlado, da naj prekliče odlok, ki določa, da morajo hranilnice 15 odstotkov svojih vlog naložiti v državnih papirjih. — Gališki deželni zbor bo imel svoji seji Veliki teden v torek in v sredo. Zboroval bo do 24. aprila in rešil proračun kakor tudi gališko deželno volilno preosnovo. — Ogrska zbornica je včeraj sklenila, da se danes vrši tretje branje predloge o izpremembi poslovnika. Opozicionalni poslanci so sinoči zborovali v prostorih Justhovega kluba, kjer jih je Justh pozdravil in sprejel. Košut in grof Apponyi se konference mista udeležila. Zbralo se je 45 opozicionalcev. Justh je obvestil, da se četrtkovne seje opozicija korporativno udeleži in da jo bo pozikkušila razbiti. Justh se je posvetoval tudi z voditelji socialne demokracije, ki so izjavili, da splošne stavke ne morejo proglasiti. Ogrska zbornica bo v soboto rešila še zaostalo delo, nato se pa za šest tednov odgodi. Tisza je odredil, da če bodo opozicionalci v današnji seji uprizarjali škandale, jih bo ukazal po orožnikih odvesti iz zbornice. Lukacs odpotuje v četrtek na Dunaj, da poroča vladarju o položaju, nato pa nastopi tritedenski dopust, ki ga preživi v Opatiji. — Ogrska centralna kreditna banka bo morala likvidirati. Predlanskim je namreč izgubila 7 milijonov 200.000 K, lani pa 12 milijonov kron.

VPOKOJENI LAŠKI GENERAL OKLOPUTAL LAŠKEGA VOJNEGA MINISTRA.

Ko je 11. t. m., ob pol 9. uri zjutraj šel laški mornariški minister Leonardo Cattolica peš v ministrstvo, ga je brutalno ustavil vpokojeni admiral grof Gozo, ki je, ne da bi bil kaj rekel, udaril ministra s pestjo po obrazu. Minister, močan mož, je udaril nazaj in vrgel Gozo na tla. Gozo se je nato odpeljal domov, kjer so ga aretirali. Napadalec grof Gozo je znan kot čudak. Lani ga radi duševne nesposobnosti niso v službi povišali, eno leto ga je pa minister še pustil služiti, da doseže višjo pokojnino. Dne 11. t. m. je pa grof Gozo bil vpokojen. Ko je mornariški minister po napadu prišel v zbornico, so mu poslanci živahno ploskali.

OBOROŽENJE BELGIJE.

Belgijska vlada je z ozirom na pomnožitev nemške in francoske armade predložila zbornici nujne predloge, ki jo pooblašajo, da sme letnik 1913 in 1914 predčasno v orožje pozvati, da sme vpoklicati pod orožje 1. 1912 zapostavljenih 16.000 rekrutov in da sme častniški zbor pomnožiti za 125 višjih in 700 nižjih častnikov. Končno se sme stalna armada povišati na 100.000 mož, medtem ko zdaj znaša število stalne armade 42.000 mož.

BOJ PROTI KATOLIŠKIM ŠOLAM NA FRANCOSKEM.

V francoski poslanski zbornici je predložen nov šolski zakonski načrt, ki ima namen katoliške šole popolnoma zadušiti.

Po novi postavi bodo dobivali otroci, ki zahajajo v državne ljudske šole, zastoj knjige, zdravniško pomoč in gorak zajutrek. Državne šole dobe tudi najmanjše šolske občine. Na ta način bo seveda konkurenca katoliških svobodnih šol z državnimi silno otežkočena. Na eni strani morajo plačevati in vzdrževati državne šole, na drugi pa še svoje, iz katerih pa vrh tega izvabljajo država revne otroke s takimi podporami.

Nova postava ima poleg tega tak paragraf, ki bo agitacijo za katoliške šole popolnoma onemogočil. Paragraf 21 šolskega zakona se namreč glasi: Kdor upliva s silo, grožnjami ali drugimi sredstvi, ki povzročajo materielno ali moralno škodo na stariše, z namenom, da bi ne pošiljali otrok v državne šole in ne dajali otrokom v roke knjig, ki so v rabi v državnih šolah, se kaznuje z zaporom od 5 do 30 dni. Kdor bo tedaj starše opozarjal na njihovo vestno dolžnost in krščansko prepričanje in jih opozarjal na žalostne posledice brezverskih državnih ljudskih šol in njenih učiteljev, bo zaprt!

Katoliške šole bodo dobile tudi nove stroge nadzornike, katerih naloga bo paziti, da se v katoliških šolah država ne napada.

5OURNA BITKA V MEHIKI.

Nekoliko zakasnelo se poroča iz Paralla, da se je bila 5. marca bitka, ki je trajala 50 ur. Stalo si je nasproti 1500 vladnih vojakov in 1500 vstašev, ki so bili končno poraženi. Prebivalstvo je plenilo, zažgalo tržnico in napadalo banke.

kakor bi se svet podrl nad njim, črna tema se je pogreznila nadenj in s poslednjjo močjo je iztegnil v to temo drhtečo roko na tisto stran, kjer je bil gumb električnega zvonca.

Zunaj je ostro zabrnelo, kakor bi kdo zakričal na pomoč.

Ko je strežaj planil v sobo, je ležal diplomat v svojem naslonjaču mrtev. Neznana diplomata in njegove vizitke pa ni bilo več.

Daleč nad zvezdami je plavala orjaška senca, v roki je nesla drobno, ubogo lučko, dušo najmanjšega, ki je mislil, da je največji. Enkrat je plaho vztrepetala. To je bilo tisti hip, ko je priplaval smrti nasproti angelj miru in jo nemo pozdravil na poti na zemljo...

Bercetovemu očetu na grob!

Zadnjo soboto je prinesel »Slovenec« naznanilo, da je v Selcih nad Škofjo Loko umrl 86letni Matija Šmid. Njegovemu spominu so pisane te vrstice. Narekava mi jih globoko spoštovanje do tega izrednega moža, in iskreno želja, naj bi njegov svetli zgled ne umri z njim.

Kmet kot mravlja priden, varčen, napreden! Sam se je vzbudil — edini v svojem kraju — in se izobraževal s čitanjem: »Novice«, »Danica«, »Mohorjeva družba«, »Matica Sloven.« so imele v njem od prvega začetka naročnika in vestnega bralca; zadnja leta se jim je

pridružil »Slovenec«, ki ga je sivi starček s kritično pazljivostjo predelal dan za dnem. Bil je užitek razgovarjati se z njim, ki mu ni nikoli padla nobena odveč, nobena narobe, ki se mu je iz njegove jasne sodbe o vseh javnih dogodkih zrcalila neumrljiva mladost. Kakor je razumel ustanovno pomlad svojih mladih dni, tako je zasledoval boje, ki sta jih izživavla na naših tleh nemškutarska, kasneje domača liberalna struja, in posegal vanje vedno odločen, vedno ves, vedno mož. Dolgo vrsto let je županoval veliki selški občini modro in nesebično. Ni ga nikogar, ki je z njim prišel v kakršenkoli stik, da bi ga ne spoštoval. Njegova osebnost, tiha, skromna, molčeča v nastopu, globoka v notranjem življenju mehka do vseh, ki trpe, se je razvijala pred očmi njegovih rojakov tako, da je vsak čutil: Ta nam je vzor, ki ga posnemajmo, če ga tudi doseči ne moremo. Do najdobrejših potez izčizeliran značaj, lep kot planina v rožnikovem solncu, plodovit kot pomladna livada!

Življenje naših vasi je šlo zadnjih 60 let po večjem eno pot. Z denarnim gospodarstvom se je pritihovala vanje našemljena razkošnost, ženskam v obleki, moškim v pijači. Pričelo se je zadoževanje, razkosavanje, uničevanje stoletnih kmečkih domačij. Ko se je krog sedemdesetih let razpasla kriza v kmečkem gospodarstvu, ko so ob propadajočih dohodkih brez meje rastle

stroški, se je jel majati kmečki stan v svojih temeljih; korenine so mu bile že nagnite. Zakonodajstvo je bilo v rokah kmetu in njegovim potrebam tujim ljudem, uprava v državi in deželi mrzla, nasprotna kmečkim težnjam. Težka mōra je legla na naša sela in namestu nekdanjih idil je topa resignacija brez tradicij iz prošlosti, brez upa v bodočnost očemerila in omeglila življenje na kmetih.

Tako tudi v Selcih! Tembolj tam, ker je vrhu vsega stopila na plan tudi industrija — veliko lesno obrtno podjetje v najbližji okolici. Mladi delavci so izprva dobro služili in z njimi vred so dobro živeli tudi drugi. Veden šum, pijača, ples! Globoko je padala pravda v ti dobi in z njo tudi smisel za gospodarski napredek in z njim gruntje, drug za drugim.

Bercetova hiša pa je stala trdna, neporušna kot granitna skala ob morju. In v nji skrbni, mirno preudarni, mehko sočutni Bercetov oča! Obrat lesne obrti se je ustavil; zavezale so rane, gmotne in pravne, na široko, na globoko. In ranjenci so iskali Bercetovega oča, drug za drugim in so našli v njem tihega dobrotnika, svetovalca, prijatelja, ki je delil dobrote, ne da bi sam mislil nanje, preprosto, samo po sebi razumljivo, očetno. Ni se mu utrudila roka in ni ga videl revež, ki ga je prišel prositi posojila, orodja, podpore, zavetja, nikoli čmernega, nečestovitega. Pokaš-

ljal je, pa mu dal, pa ga sprejel. Nikomur ni očital njegove krivde; veliko revežev je v njegovi hiši dobilo za zadnjo uro gorko streho, bratsko postrežbo.

Da je bil povsod na javnem polju neutrudljiv sodelavec, je umljivo samo po sebi: ključar, pri posojilnici, v bralnem društvu; za njim pa njegov sin, naslednik mu v gospodarstvu, sedanji župan.

Samo eno potezo še! Bercetov oča je bil vzor praktičnega katoličanstva. Cerkev mu je bila drugi dom. Delavne dni, sobotne večere, ko si iz težka opazil kakega možaka v nji, si gotovo našel tam v eni sprednjih klopi starca z lepim, značilnim, ostro rezanim licem in snežobelimi lasmi vrh podolgaste glave, s tisto jedrnato, možko udano pobožnostjo, kakor jo je malo na svetu.

Zdaj počiva na širokem polju; nanj gleda bela kapelica, ki je je velik del sam postavil; pozdravlja ga izpod Goverovina selški stolp in v njem zvonovi, ki je zanje mnogo žrtvoval, in sv. Peter z velikega oltarja, ki mu je tolikrat dejansko izkazal svojo udanost. Sv. Peter daleč vidi, njemu je znano, koliko solz je obrisal revežem in siromakom njegov zvesti sin, koliko vdovam je izkazal pomoč, koliko svetov in tolažbe je razlil v potrta srca. Zdaj, ko je omahnilo vro truplo, mu je gotovo prišel nasproti in ga popeljal domu! Nam, ki smo poznali Bercetovega oča, se pa toži za njim.

Dr. Janez E. V. Krek.

PERZIJSKI EKSSAH HOČE NAZAJ V PERZIJU.

Reuter poroča, da namerava odstavljati perzijski šah spomladi vrniti se v Perzijo nazaj. Računa, da si bo lahko provinco Assar-Bajdžan osvojil.

Turško zversivo.

(Dogodba iz poslednje dobe balkanske vojne.)

V selu Šarkjoju ob Marmornem morju so bili nastanjeni v neki začasni bolnici bulgarski ranjenci, katerih niso mogli seboj vzeti tam nastanjeni vojaki, ki so se oddaljili po svojih opravkih. Med tem so ti nesrečneži padli v roke krvoločnim Azijcem, ki so prihruli v to selo. Vsi do poslednjega ranjenca so postali njih žrtve. Turki so jih pomorili na nečloveški način. Tako barbarstvo pač ne more izvršiti nihče drugi nego divji Turčin.

Noben izmed ranjencev ni ostal živ, da bi nam mogel povedati, kaj se je tam godilo. Ko so se vojaki vrnili, našli so v bolnici posamezne kose trupel, katera so bila popolnoma razsekana in razmetana po izbi. Ako bi človek hotel sestaviti eno truplo zopet skupaj, ne bi bilo nikakor mogoče. Odrezane so jim bile roke, noge, prsti, plečeta. Nekateri so zrezali vse meso s kosti — razume se, še ko so bili še živi — ter so ga zmetali skozi okna na ulico. Sploh po vseh kotih bolnice so se nahajali posamezni deli človeških trupel: zlomljene roke, noge, odsekane glave z iztaknjenimi očmi. Zid je bil ves oskropljen s človeško krvjo.

Groza pretrese človeka, ko sliši o kakšnem mučenju, a to, kar se je zgodilo v Šarkjoju, se ne more skoraj primerjati z dosedanjimi turškimi zverstvi.

Vse tamošnje krščansko prebivalstvo, katero ni pobegnilo, je zapadlo enaki usodi kakor ranjenci. Okoli 90 ljudi so našli zaklanih, večidel žene in otroke, kateri so ostali doma brez varstva.

V neki hiši so našli 20 žen in tri komaj desetletna dekleta.

Skoraj vse so bile mrtve, le nekaj jih ležalo v omedlevici. Ena poslednjih je z veliko težavo pripovedovala: »Ko so Turki stopili na suho, jim je bilo prvo delo, da so polovili žene in deklice, jih zaprli v hišo in sramotno onečastili...«

Napravili so velik grob ter položili noter mrtva ženska trupla. Vojake — bolj rečeno njih posamezne kose — so tudi zagrebli v veliko bratsko gomilo ter jim izkazali zadnjo čast.

Na ulici so bile videti skoraj na vsakih deset korakov sledi zverskih Azijatov.

Po celom selu je vel neprijeten duh — po človeški krvi.

(Po časniku »Utro — A. B.«)

Primorske vesti.

p Razpust deželne zbor goriškega je napravil na celo mesto Gorico jako globok vtis. Posebno kavarniški »politiki« razpravljajo živahno o tem dogodku, ki je bil za vsakega normalnega človeka čisto samoobsebi razumljiv radi neznosnih razmer. Postavljajo in odstavljajo stranke in kandidate, imajo že čisto natančno določena deželna glavarja, konstelacijo sirank itd. Posebno liberalce skrbi ta stvar. Razdeljujejo si že ne le deželnozbornske mandate, ampak imajo že svoje moze v deželnem odboru. Najbolj gotova in primerna sta vsekakor Križnič iz Kanala in Konjedič iz Plavij. Seveda ta dva nista edina, ampak liberalci imajo še nekaj drugih takih finančnih veleumov, ki bi bili željni in seveda sposobni sedeti še kje višje.

p Analfabeti na Primorskem. Glede analfabetov prednjači na Primorskem Istra s 6008 % analfabetov, od teh pride na istrske Hrvatke 741 %, na Italijane pa 491 %. V Trstu samem je bilo veliko več analfabetov kot v Ljubljani (Ljubljana 547 %, Trst 1420 %). Furlanski del goriške dežele šteje 3166 %, tolminski okraj (slovenski) 2866 % in sežanski okraj 2198 %.

p V Trst je došel poveljnik III. armadnega zbora fem. Leithner, ki je dne 12. marca inspiciiral vojaško posadko. Popoldne se je korni poveljnik odpeljal inspiciiral v Pulj in Mali Lošinj.

p Odmev iz volitve za trgovsko in obrtno zbornico v Gorici. Dne 3. t. m. se je vršila glavna razprava proti ajdovskemu županu radi žaljenja časti na škodo c. kr. komisiji v trgovsko in obrtno zbornico v Gorici, katero je baje zagrešil gospod Ignac Kovač s prizivom z dne 2. decembra 1912. proti nepravilni sestavi volilnih imenikov. — Prvotno obtožbo je vložil c. kr. državni pravdnik na zahtevo volilne komisije. Tožence je nastopil dokaz resnice ter

doprinesel dokaze, ki so c. kr. drž. pravdniku tako imponirali, da je od obtožbe odstopil. Gospodje Orzan, Venuti, Pontoni in Bizjak, kakor udje c. kr. volilne komisije, se pa s tem niso zadovoljili ter so po svojem pravnem zastopniku dr. Pinaucigu tirali dalje kazensko postopanje. Stvar se je za sedaj rešila potom poravnave, katero je gospod sodnik Vinci tožiteljem toplo priporočal in ki obstoji v tem, da je tožence priznal, da ni hotel današnjih tožiteljev namenoma žaliti, toda vzdrževal vse svoje trditve glede nepravilnosti, izvršene v volilnem postopanju za trgovsko obrtno zbornico v Gorici.

p Imenovanje. Cesar je imenoval za poveljnika vojne luke v Pulju kontreadmirala Evgena viteza Chmelarža, dosedanjega poveljnika I. brodogovne divizije. Poveljnikom I. brodogovne divizije je imenovan kontreadmiral Maximilijan Njegovan, dosedanja poveljnik druge brodogovne divizije. Poveljnikom mornarične akademije v Reki je imenovan Kontreadmiral Oskar Gassemayr. Dosedanja poveljnik mornarične akademije kontreadmiral Rihard vitez Barry je pa imenovan poveljnikom II. brodogovne divizije.

p Vojne ladje v »pensionu«. Vojne ladje »Monarch«, »Wien« in »Budapest« so iz eskadre izločene in predstavljene v prvo rezervo. »Budapest« odpluje v Reko, »Monarch« v Šibenik, »Wien« pa ostane v Pulju. To je, kakor se čuje, menda vse, kar se misli za enkrat postaviti iz službe.

Štajerske novice.

š Slovenska Kmečka Zveza za Štajersko, naša zmagujoča politična organizacija štajerskih Slovencev, ima na belo nedeljo, 30. marca, ob 10. uri dopoldne v Mariboru svoj letošnji občni zbor.

š Kako se delajo državne stavbe? Stavba državnega mostu čez Dravo v Mariboru je ponesrečena. Sedaj se potrjuje, da je most preozek. Tramvaj, katerega hočejo imeti, bo vzel mnogo prostora, istotako hodnika na vsaki strani in potem za vozni promet baje ne ostane toliko prostora, da bi se vozovi mogli z lahkoto srečati. Kaj so neki delali inženirji? Teliko milijonov je zakopanih v ta most in sedaj je še pomanjkljivo postavljen. — Obenem se potrjuje tudi »Slovenčeva« vest o vodovodnih ceveh v novem eraričnem poslopju zraven parka. Mnogo dela je uničenega. Poleg tega pa se baje vsi uradi niti prostora ne bodo imeli v tem poslopju, ker je — premajhno.

š Izpremembe v politični službi. Predstavljeni so: začasni okrajni komisar Jos. Fašing iz Gradca k okrajnemu glavarstvu v Celju, namestniški konceptni praktikant Franc Sedlmayr od okrajnega glavarstva v Slovenjgradu k namestnji v Gradec, namestniški konceptist dr. Feliks Lajšič iz Maribora k ptujskemu okrajnemu glavarstvu, namestniški konceptist dr. Alfonz Wessely od slovenjgraškega k mariborskemu okrajnemu glavarstvu in namestniški konceptni praktikant Egon Schrey pl. Redlwirth iz Maribora v Slovenjgradec.

š Iz učiteljske službe. Imenovani so: začasna učitelja Jos. Wamlek v Laškem in Bogomir Zdolšek v Grizah za stalna učitelja na svojih mestih, učitelj Maks Dobaj v Slovenjgradu pa za učitelja na deški šoli v Gradcu.

š Mestni magistrat celjski je pri odaji del za stavbo nemške gimnazije nalašč prezrl slovenske obrtnike, čeravno je imel naročilo, da mora k natečaju povabiti vse celjske obrtnike. Tožadevna okrožnica se sploh slovenskim obrtnikom ni predložila. Tako delajo Nemci z nami, a dr. Kukovec in njegova družba ropoče z bobnom po Spodnjem Štajerskem, zakaj nočejo slovenski deželni poslanci slepo iti v Gradec in se pokoriti nemškim in liberalnim željam.

š Predrznost nemškonacionalnih državnih uradnikov. V Brezicah ob Savi je nastavljen pri tamošnjem okrajnem glavarstvu mož, ki se imenuje Fišereder — doma je iz Zgornje Štajerske — kateri si je dovolil s slovenskim ljudstvom zelo predrzno šalo. Na uradnike je izdal ta Volkartovec zapoved, da ne smejo med seboj slovenski govoriti, na slovenske pozdrave občinstva ne smejo slovensko, ampak samo nemško odgovarjati. Kdor se proti tej Fišerederjevi zapovedi pregreši, ga zadene — občutna kazen. Nadalje je Fišereder, ker se je n. pr. v Kozjem opustilo eno mesto eksekutorja pri tamošnji davkarji, naročil tej davkarji, da se morajo pošiljati davkoplačevalcem edino le — nemški opomini. Kozjansko-breziški okraj je popolnoma slovenski, zatorej si moramo misliti, kaj pomenijo ta nemška »pisma« c. kr. davčnega urada. Ljudstvo bo postalo razburjeno, če bo ta nemškonacionalni petelin (Fišereder) še nadalje tako predrzno postopal s Slovenci.

š Smrtna kosa. Hum pri Ormožu. V nedeljo, dne 3. t. m. smo pokopali mater in posestnico Marijo Peklič, in ravno 8 dni pozneje, to je 9. t. m. pa njenega moža in starega veterana,

Alozija Peklič. Skupaj sta živela in skupaj sta pokopana. N. v. m. p.! — Umrl je v Ormožu pretečeni teden Iv. Kreutz, bivši ključavničarski mojster v Središču in brat ključavničarja. Bil je navdušen svobodomislec in Nemec. Zadnja čast mu je izkazala tudi središka slovenska požarna bramba.

š Umrl je v Šoštanj sodnijski sluga J. Smole, star 43 let.

š Postaja Kalsdorf gor. Sinoči okoli pol 11. ure zvečer je pričelo goret postajno poslopje postaje Kalsdorf. Streho je požar hitro uničil. Iz Gradca se je odpeljal v Kalsdorf okoli 11. ure ponoči pomožni vlak.

š Dimnikarji na Štajerskem. Z dežele prihajajo od vseh strani pritožbe, posebno lansko leto so bile goste, da so ponekod dimnikarji predrzno nastopali proti kmečkim posestnikom. V tem so se posebno odlikovali liberalni in nemščarski dimnikarji iz mest in trgov. Če je kmet sam ometel dimnik ali peč, ker dimnikarja ni bilo blizu, ali pa ker je predrag, je bil naznanjen politični oblasti in je bil kaznovan. V Mariboru bi dimnikarji, ki so sami hudi Nemci, tudi radi zvišali tarife, in sicer na ta način, da bi se jim mesto razdelilo v teliko okrajev kot je sedaj dimnikarjev. Noben posestnik bi ne smel izven okraja najeti dimnikarja, tudi bi bile onemogočene nove dimnikarske koncesije. A mestni svet mariborski je bil vendar toliko pameten, da je to nesmiselno zahtevo v seji 12. t. m. zavrnil.

Dnevne novice.

š Kaj naj storimo proti navalu »Südmarke«? O tem piše mariborska »Straža«: »Kaj naj storimo mi, da bomo paralizirali to sovražno delo, da se bomo ubranili koncentričnemu navalu Südmarke in Heimstata? Podpirajmo »Slovensko Stražo!« Skrbimo, da bodo njena sredstva tako velika, da bo lahko tudi ona delala za slovensko posest, za slovensko zemljo na enak način kot Südmarka - Heimstat za nemško. Vedno in povsod se spominjajte »Slovenske Straže«, pridobivajte ji bogatih dohodkov, pa bo osvajalno in grablivo delo Südmarke brezuspešno. Südmarka se je vrgla na obrtništvo. Ni dolgo tega, ko smo v kratkem članku kazali na nevarnosti, ki nam prete vsled tega nemškega navala. Kar smo rekli takrat, velja tudi danes. V veliko naše veselje lahko samo še dostavljamo, da so pogubne nakane na naše obrtništvo opazili tudi drugi merodajni faktorji in je naša tožadevna obratna akcija v polnem teku. »Slovenska Straža« v Ljubljani bo v najkrajšem času osnovala lasten obrtniški svet, katerega namen bo preprečiti in paralizirati delovanje Südmarke. Opozorjamo že danes obrtniške in druge narodne kroge na to ustanovitev ter jo priporočamo v toplo podporo in vpoštevanje. Obrtniški svet naj postane jez, ob katerem se bodo razbili pljuskajoči in uničujoči nemški valovi.«

š Dvestoletnica pragmatične sankcije. Dne 19. aprila bode poteklo 200 let, ko je cesar Karol VI. dne 19. aprila 1713 slovesno proglasil pragmatično sankcijo. V rimsko-bizantinskem državnem pravu je pomenila pragmatična sankcija cesarski reskript, s katerim je vladar izdal izkaz glede na javne korporacije, mesta in provincije. Pozneje so kraljeve sankcije določevala prestolonasledstvo. Avstrijsko državno pravo pozna pragmatično sankcijo iz l. 1713, s katero je vladar objavil dne 12. septembra 1703 določeno prestolonasledstvo habsburškega rodu. Ker je ta državni temeljni zakon največjega pomena za nadaljni razvoj habsburške monarhije, hočemo o njem še obširneje govoriti.

š Umrl je večer zvečer v tukajšnjem Leonišču po operaciji vnetega slepča č. g. Karol Lena s i, župnik v Košani. Pokojni je bil rojen v Ljubljani dne 1. oktobra 1869. V mašnika je bil posvečen 23. julija 1892 in je služboval kot kaplan na Blokah, kot ekspozit v Nadanjem selu in kot župnik v Košani. Pogreb bo jutri ob 4. uri popoldne iz Leonišča k sv. Kristofu. R. I. P.

š Osebnosti. Deželnosodnemu svetniku in predsedniku sodišča na Vrhniki g. Mat. Kobalu je podeljen naslov in značaj višjega deželnosodnega svetnika. — Za zadružnega inštruktorja s sedežem v Ljubljani je imenovan okrajni komisar g. Henrik S t e s k a, doslej pri okrajnem glavarstvu v Kranju.

— Jubilej monsijora Tomo Zupana. Monsignor Tomo Zupan, tajni komornik Njegove Svetosti, konzistorialni svetnik, vitez Fran Josipovega reda, c. kr. gimnazijski profesor v pok., bivši vodja Alojzevišča in vlastelin gradu Okroglega, praznuje jutri, 14. marca, petdesetletni jubilej svojega svečenstva. Jubilar je bil rojen 21. decembra leta 1839. v Smukuču, župnija Breznica na Gorenjskem. Mašniško posvečenje je prejel 14. marca 1863. Kmalu

nato je postal študijski prefekt v zavodu Collegium Aloysianum in hkrati katehetski suplent na gimnaziji. Od leta 1868. do 1879. je bil katehet na gimnaziji v Kranju. Leta 1879. je bil zopet prestavljen na ljubljansko gimnazijo, od katere je slovo vzel leta 1904./1905. po 41 službenih letih. Monsignor Zupan je znan kot slovenski pedagog, pisatelj in narodni delavec. Bil je več let vodja Alojzevišča, član deželnega šolskega sveta in član ljubljanskega mestnega sveta. Tudi kot pisatelj je monsignor Zupan znan slovenski javnosti posebno po svojem zanimivem lastnem slogu. Pisal je v homiletični list »Slovenski Prijatelj« in pa v nabožni list »Zgodnja Danica«, kateremu je bil zadnja leta tudi urednik. Leta 1905. je izdal še dva zvezka svojih pridig. Širši slovenski javnosti je monsignor Zupan posebno znan kot bivši predsednik šolske družbe »Cirila in Metoda«, kateri je načeloval nad 20 let in si je pridobil zanjo velikih zaslug. Slavljenec je ožji rojak pesnika Franca Prešerna in pa pokojnega knezoškofa Pogačarja. Kot sorodnik Prešernov je popisal v »Ljubljanskem Zvonu« leta 1881. in 1882. njegovo mladost in smatra še za svojo življensko nalogo izdati njegov životopis. Monsignor Zupan je telesno in duševno čvrst in zdrav. Na mnoga leta!

— Pasijonske igre. Vič-Glince. Za nobeno prireditev na našem odru še nismo bili tako radovedni, kakor za nedeljsko uprizoritev — pasijonskih iger ali prizorov iz trpljenja Gospodovega. Dolgo časa smo na vse strani razmotrivali, ali bi se lotili nenavadnega nastopa. Vendar smo se slednjč odločili tudi na slovenski oder postaviti pretresljive prizore iz Gospodovega trpljenja. Strogo na podlagi svetega pisma je p. Arhangel sestavljal besedilo. Zanesli smo se na našega izurjenega režiserja g. A. Meletz in na marljive člane tukajšnjega »Ljudskega odra«. Igralci in igralke so se tudi sami živo zavedali, kako zvišeno nalogo imajo rešiti. Zato so se tudi nanjo lepo pripravili. Z nemalo radovednostjo smo do 7. ure v nedeljo napolnili društveno dvorano in željno pričakovali, da se dvigne zastor in nam odkrije spomine na veliko dramo — velikega tedna. — Najprvo se nam je v kratkem govoru pojasnila zgodovina pasijonskih, zlasti oberammergauskih iger. Po nagovoru se zastor dvigne, cerkveni pevski zbor zapoje: Hosana Sinu Davidovemu, kakor se poje Cvetno nedeljo. Na oder se enako prepevaje počasnih korakov pomika navdušena jeruzalemska množica z olijkami v rokah jeruzaljske Mesije. Že ta uvod v pasijonski igro nam je pregal strah in dvom o uprizoritvi. In res, vse točke sporeda so se rešile v občo, nepričakovano zadovoljnost. Ako bi opisovali posamezne prizore, bi v oceni predalec šli. Zato z mirno vestjo lahko trdimo: Kar smo videli na našem odru v nedeljo, to bi se lahko uprizorilo pred vsakim, glede uprizoritve še tako razvajenim občinstvom. Igralci so bili vsi na svojem mestu, zlasti je pa g. Priskočič ulogo Gospoda posebno srečno rešil, kar je dalo celi uprizoritvi tako srečen uspeh. — Scenerija je bila zelo posrečena. Pevski cerkveni zbor je med posameznimi odmori točno prepeval primerne posne pesmi. »Ljudski oder« nam za ta čas ni mogel napraviti večjega duhovnega užitka, kakor nam ga je podal s pasijonskimi igrami. Nočemo biti preroki. Vendar bi skoraj kmalu trdili, da je s to prireditvijo slovenskemu odru dan nov, lep migljaj do pasijonskih iger. Prepričali smo se, da take nabožne prireditve silno vplivajo na človeka. Ne bo nam treba iti v Oberammergau, ampak bomo kaj sličnega videli na domačem odru in slišali v materini besedi. — Prihodno nedeljo, to je, dne 16. marca, ob 7. uri zvečer, bo v »Društvenem domu« nadaljevanje pasijonskih iger. In sicer se bo uprizorilo: Jezus pred Pilatom — Jezus zasramovan — Peter Jezusa zataji — Jezus na križevem potu — Jezus križan. — Kdor ni bil pri zadnji uprizoritvi, naj v nedeljo ne zamudi lepe prilike in prepičal se bo o lepoti slovenskih pasijonskih iger.

— Nočni vlomi v okolici Račavljice. V noči od torka na sredo so tatovi vlomili v dve gostilni na Lancovem. Bili so zelo predrzni. Vlomili so v gostilniške prostore pri g. županu Derniču, pobrali denar iz predalov in nato so šli na čelo v gostilno k Muleju. Tam so na poseben način vrgli iz okna železno omrežje, prišli v sobo in pobrali okrog 50 kron denarja in se dobro založili s smodkami in cigaretami boljše vrste. Isto noč je bilo vlomljeno tudi v Lescah v gostilni pri Legatu. Tam so revdirali gostilniško klet, izpili so zelo veliko piva, finejšega vina v buteljkah, posebno se jim je dopadel »Vermut« in šampanjec. Po končani reviziji so izginili in sedaj še nimajo nobene sledi za njimi. Odkod so prišli in kam so izginili, je neznano, le toliko se je dognalo, da abstinentje niso, ker so vzeli na piko samo gostilne in restavracije in se povsod prav dobro pokrepčali z alkoholom.

— Zagrebčan izumil nov letalni stroj. Zagrebški trgovski akademik Vladimir Krakanc si je dal patentirati nov letalni stroj značajeve oblike. Čegar

največja prednost je priprava naprave v svrhu stojnosti. Vsled te naprave je letalcu zagotovljena popolna letalna varnost; letalo se tudi avtomatično zavaruje proti sunkom vetra.

— Gorenjski brzovlak. S 1. majem se spremeni osebni vlak iz Jesenic, kateri prihaja v Ljubljano ob sedmih zvečer, v brzovlak. Postane v Lescah, Podnartu in Kranju. V Podnartu radi tega, ker privozi v istem času, kakor novi brzovlak, poštni vlak, kateri bo odhajal iz Ljubljane malo pozneje kakor sedaj, par minut pred četrtro uro popoldne. Torej iz prometnih in varnostnih ozirov. Mi smo odločno proti takim spremembam vožnega reda, katere lokalni promet kvarijo. Ako hoče železniška uprava brzovlak, naj nov vlak vpelje, podnevu ali ponoči, kakor se ji to primerno zdi za tujski promet. Zahtevamo pa, da sedanje število vlakov na tej progi, kar se tiče postanka na vseh postajah ostane. V brzovlak spremenjeni poštni vlak pelje tuje četrt ure prej mi mo Ljubljane v Opatijo, kakor danes. Železniško upravo bi le vprašali, kedo se bo vozil iz Monakoškega, Solnograda in hladnih letovišč poleti v vročini v Opatijo? Kakor se vidi, so njej ljubši prazni — le direktni vagoni — kakor pa polni domačih potnikov. Ni čuda, da izkazuje železniško ministrstvo vsako leto višji deficit.

Značilna prepoved predavanja. Urednik sofijskega lista »Bolgarija« je nameraval v Pragi prirediti predavanje o razmerah na Balkanu. Policija je pa predavanje prepovedala z utemeljitvijo, da bolgarščina v Avstriji ni »v deželi navaden jezik«. V Trstu se je pa prav te dni vršil — albanski kongres, ki ga vlada ne le ni prepovedala, marveč ga celo sama aranžirala in na vse moguče načine podpirala. Malo več — vsaj navidezne — obzirnosti bi gotovi krog nasproti slovanskemu delu državljanov pač le morali imeti.

— Neverjetno predrzen tat. Iz Radovljice. To sredo je bil Gregorjev semenj v Radovljaci. Ta semenj je zelo dobro obiskan vsako leto. Enako je tudi to sredo prišlo iz okolice polno ljudi. Pri blagajni na kolodvoru je bila večkrat velika gnječa. To priliko je porabil neki zelo izurjen žepni tat ter pri blagajni stoječemu možu prerezal notranji žep pri tolvniku tako, da je dotičniku padla iz žepa listnica, tat je hitro na njo stopil ter jo pozneje pobral in izginil. Možu, ki je menda doma iz Dupelj, je vzetega denarja 520 K. Tatu se niso na sledu.

— Gorel je v bližini trga Zelezniki dne 2. t. m. gozd. Ogenj je zanetil vsled nepredvidnosti nek krojaški vajenec, ki je zažgal cigareto in gorečo žgigo vrgel v suho travo. Požar je napravil precej škode, kajti uničil je okoli 500 kvadratnih metrov zemljišča in nad 400 mladih smrek in mecesnov, ki so že rastle okrog 15 let. Na lice mesta so takoj prihiteli tržani, ki so s hvalevredno marljivostjo pogasili ogenj, ki bi lahko bil za trg prava nesreča.

— Gostilničarska zadruga na Bledu, ima občni zbor v ponedeljek dne 17. marca ob 1. uri popoldne v restavracijskih prostorih g. Ivana Mencingerja v Boh. Bistrici.

— Iz Koprivnika v Bohinju se nam piše: Kako je res potrebna naprava nove ceste, bi bil lahko vsakdo videl nedavno v najbolj strmem klancu, ko je izpodrsnilo konju na ledenem bregu in je s težkim vozom zdrknil po bregu ter izpodbil zadaj vozečega vola ter sta se oba z grozno naglico drsela po strmini. Šele po kakih 70 m sta se ustavila oba vsa obdrnjena in krvava ter so ju morali kopirati, da sta preobladala hudi klanc. Pot je zmrzla in ledena, da se more k večjem v derezah gori in doli. Res, skrajni čas, da se začne z delom. Do sedaj nam je agrarna operacija storila vse potrebno. Načrti so gotovi, računi izdelani — a kaj če ne bo država pripomogla — ne bo nič, kljub trudu in dobri volji za to se prizadevajočih.

— Slovenca Malija bodo v Ameriki obesili. Iz Pittsburga, Pa., v Ameriki poročajo. Guverner Tener je potrdil smrtno obsodbo, izrečeno nad rojakom Frankom Malijem. Kakor splošno znano, je bil Frank Mali septembra meseca leta 1911. ustrelil v Moon Run, Pa., rojaka Franka Bezeka. Umor je bil posledica razmerja, ki ga je imel nesrečni Mali z Bezekovo ženo. Obravnava se je vršila decembra meseca ter je bil Mali spoznan krivim umora po prvem redu. Radi tega je bil obsojen na smrt na vislicah. Maja meseca l. l. so se rojaki v Moon Run, Pa., zavzeli za Malija ter pričeli zbirati doneske, da se omogoči uvedbo zopetne preiskave in nove obravnave. Druga razprava se je vršila oktobra meseca, a z nič boljšim uspehom kakor prva. Kakor se nam poroča sedaj, so ostali vsi poizkusi, rešiti rojaka Frank Malija smrti na vešalih

brezuspješni. Vsled potrditve smrtno obsodbe po guvernerju Tenerju se bo moral Mali pokoriti za svoj zločin na vešalih. Rok izvršitve smrtno obsodbe je nastavljen na dan 24. marca tega leta.

— Smrt pod ledom. Iz Collingsburga Pa., v Ameriki poročajo: Zalostne smrti je umrl rojak Josip Zeligler, rodom iz Dovš na Dolenjskem. Dne 16. februarja je bil na obisku pri rojakih na drugi strani reke Youghiogheny, katera je sedaj zamrzla. V mraku se je vračal domov v družbi Martina Homeca, kateri ga je tudi svaril in vlekel nazaj, ko je začul, da led poka. Zadnji se je štiri korake dalje, nakar se je vdrl led in on je izginil pod njim; navzlic vsemu iskanju ga še do danes nismo mogli najti. Pokojni je bil star 25 let ter zapuščal 17letno vdovo ter dva otročiča, v stari domovini pa stariše, brate in sestre, katere je nameraval vse semkaj spraviti, kar mu je pa preprečila kruta osoda.

— Velikonočne razglednice »Slovenske Straže« povsod zahtevajte!

— Hrvaški abstinentje izdajajo svoje glasilo »Novi život«. List javlja, da v Budimpešti pripravljajo zakon, po katerem se bodo gostilne morale v soboto popoldne zapreti in se bodo smele šele v ponedeljek odpreti.

— Pobegli bik. C. kr. kmetijska družba je kupila na Štajerskem nekaj plemenskih bikov. Pri odgonu iz kolodvora včeraj zvečer se je eden izmed teh splasil in pobegnil v Tivolski gozd. Že v temi pa je zapustil gozd ter dirjal po stezi pod Bellevujem proti Šiški. Zadnja sled za njim se je našla pri šišenski cerkvi. Od tam naprej se pa pogreša vsaka sled za njim in se ne ve, kje se sedaj nahaja. Kjer bi se ga opazilo, naj se ga blagovoli ujeti. Najboljše je, če se ga zažene na kako dvorišče in potem priveže. (Bik se je pri lovenju precej oplasil.) Vsi podatki o biku naj se blagovolijo sporočiti c. kr. kmetijski družbi. Bik je temno pšenične barve. Onemu, ki ga bode družbi vrnil ali pa o njem podal zanesljive podatke, primerna nagrada!

Igranje v ogrski razredni loteriji je prepovedano. Znano je, da ogrski kolektanti skušajo z vsemi sredstvi spečati srečke ogrske razredne loterije tudi na Kranjskem in se v dosegu svojega namena poslužujejo celo zavrtkov z napačnimi naslovi. Občinstvo se svari pred nakupom omenjenih srečk. Neprijetne posledice protipostavne naba ve teh srečk so, kar je bilo že večkrat objavljeno, da se srečke zaplenijo, morebitni dobitki zapadejo v korist države, poleg tega pa mnoga zamudna pota, ter občutljive denarne kazni. Zatorej ne naročate srečk ogrske razredne loterije, ako jih pa dobite brez naročila, uničite ali pa izročite jih finančni oblasti. — C. kr. fin. ravnateljstvo v Ljubljani, dne 6. marca 1913.

G. Ivan Kumer v Kranju je izročil zavodu na Rakovniku v Ljubljani 10 K, mesto venca po rajni g. Frančiški Povše iz Mokronoga. Bog plačaj!

Ljubljanske novice.

Ij Seja glavnega odbora za katoliški shod bo prihodnjo soboto ob 6. uri zvečer.

Ij Lirično-dramatična pasijonska igra Marija Magdalena se uprizori na Ljudskem odru na cvetno nedeljo, 16. marca zadnji-krat. Začetek že ob 5. popoldne. Vabi šentjakobsko prosvetno društvo.

Ij Včerajšnji pevski sestanek v prostorih glasbenega društva »Ljubljana« je bil izborni obiskani. Prijavilo se je tudi lepo število novih gospodičen pevk in gg. pevcev. Slomšek - Einspielerjeva slavnost in bližnji katoliški shod naj združi v proslavo slovenske pesmi in v manifestaciji za naše ideale vse naše izvežbane somišljenike pevke in somišljenike pevce. Ker so sedanji prostori za množični zbor premajhni, se vrši prihodnja pevska vaja v sredo ob pol 11. uri popoldne v velikih dvorani »Ljudskega doma«. Takrat naj blagohotno žrtvujejo dobri stvari nekaj trenutkov tudi oni in oni, katerih večraj še ni bilo.

Ij Društvo inženirjev v Ljubljani. V soboto, dne 15. marca t. l., ob 8. uri zvečer v srebrni dvorani hotela Union predavanje g. stavbnega svetnika ing. Sbrizaja o nekem alternativnem načrtu za osušenje barja. V nedeljo, dne 16. t. m., ob 10. uri dopoldne v istem lokalni III. redni občni zbor. Sestanek dne 14. t. m. odpade.

Koroške novice.

k Zaupni posvet koroških Slovencev se je vršil ob obilni udeležbi zaupnikov in somišljenikov. Posvetovanja so bila veljavna za koroške Slovence.

k Celovski očetje zborujejo tajno. V torek, 11. t. m., je bila v Celovcu občinska seja mesinega sveta. Čudno je le to, da župan Metnic vedno v »vertraulich« seji prešeta nakup posestev in realitet. Tako je bilo tudi v zadnji seji, v kateri se je zaupno razpravljalo o nakupu dveh posestev. Po mnenju celovških davkoplačevalcev bi se morale ravno take važne reči javno razpravljati, da bi občinstvo še pravočasno lahko opozorilo na stvari, katerih občinski očetje morda ne poznajo in tako dolg na dolg delajo — meščan pa plačuj. Nam se zdi, da se kupujejo v takih zaupnih sejah samo slovenska posestva!

k Konkurzi. V Celovcu se je otvoril konkurz nad tvrdko Lissetz, manufakturno trgovino. Prijava upnikov se vrši 15. marca na sodniji. Likvidacija je 16. aprila. — V konkurzu je tudi tvrdka E. Schuh. Prijava upnikov se vrši 18. marca.

k Umri. Je mestni župnik v Št. Andreju v Lavatinski dolini Oton Denk.

Iz slovanskega sveta.

Proslava 1050letnice prihoda sv. Cirila in Metoda na Veljehradu. Na Veljehradu se vrše velike priprave za proslavo 1050letnice prihoda sv. Cirila in Metoda. Sestavil se je poseben slavnostni odbor, kateremu stoji na čelu brnski prelat Pospisil, državni poslanec P. Stojan, dekan Schneider in rektor Schmidt. Prirede se cerkvene in svetne slavnosti; glavne se vrše od 5. do 22. julija t. l. V zvezi s temi slavnostmi se 25. julija vrši kongres za združitev pravoslavne s katoliško Cerkvijo. Predsedoval bo kongresu, kateremu je pokrovitelj nadškof dr. Bauer, lovski knezoškof grof Šteplički. Spored zborovanja je te dni odobril brnski nadškofjski ordinariat. Vabila so se razposlala vsemu katoliškemu svetu. Kongres bo sijajna manifestacija za edinstvo katoliške vere.

Časnik v obleganem Odrinu. Najpotrebnejših vsakdanjih reči ni dobiti v oblegovalnem Odrinu, a za to pa poseben časopis — »Jeni Edirne«, to je »Novi Odrin«, ki nudi duševno hrano obleganim posadki in zajetim prebivalcem. Med Bulgare so zanesli ta list bulgarski uskok. V mesecu novembru m. l. je prinašal »Jeni Edirne« v svojih kolonah »uradna« poročila o junaških zmagah nepremagljive turške armade, ki je prodrla do Plovdiva in ga Bulgarom vzela.

Nušić je zapustil Bitolj. Kakor znano, je bil srbski pisatelj Branislav Nušić imenovan za časnega okrožnega načelnika v Bitolju. Kot tak je v polni meri zadostil svoji nalogi. Sedaj, ko se v novih krajih nastavljajo stalni upravni uradniki, so tudi g. Nušića vprašali, če hoče ostati na svojem mestu. Nušić je pa ponudbo odbil in prosil za odpust iz službe, ker bi se rad zopet posvetil svojemu literarnemu delu, zlasti izdajanju svojega lista »Zvezde«. Njegovi želji se je ustreglo in g. Nušić se je vrnil k svoji rodbini v Belgrad, katero je zapustil pred petimi meseci. Na njegovo mesto v Bitolj je prišel g. Alimpić.

Srbija prepovedana aviatikom. Uradni srbski list je te dni objavil kraljevi ukaz, vsled katerega stopi odlok o uporabi aeroplanov na srbskih tleh dne 13. t. m. v veljavo. Privatni aviatiki smejo napravljati plete le v miru in pod posebnimi pogoji ter morajo imeti od ministrstva dovoljenje.

»Opštinske Novine« v Bitolju. Novi bitoljski občinski zastop razvija tako nemurno delavnost na vseh poljih občinske uprave, da bi bil lahko za zgled marsikakemu mestnemu zastopu zapadne Evrope. Takoj je vzel v pretres dalekosežne naprave za prosep mesta in dobrot prebivalstva, kakor napravo vodovoda, električne razsvetljave, kanalizacije in s tem združeno regulacijo mesta. Ustanovil si je tudi svoje uradno glasilo »Opštinske Novine«, ki je izvrstno urejevano in prinaša tehtne članke o najbližnjih velikih nalogah občine, o gospodarski povzdigi mesta in celega okrožja; poleg drugega objavlja zapisnike občinskih sej in naredbe občinske uprave. List izhaja enkrat na teden. V dokaz, kako vsestransko delavna je ta uprava, naj sledi tu nekaj podrobnosti: Sestavila se je zdravstvena komisija pod predstvom dr. M. Živkovića, ki ima proučiti in vse potrebno ukreniti za zdravstvene razmere mesta; odredilo se je takoj splošno cepljenje proti kozam; izšla je naredba za snago na ulicah, za snago v pekarnah in pri prodaji zelenjave na trgu; uvedlo se je strogo pregledovanje živine in mesa in ukazala največja snaga v klavnici in mesnicah; uredile so se cene kruha, voznjam; vpeljalo se je mrliško ogledništvo; sestavil se je stavbni red; razpisala so se tri zdravniška in eno babiško mesto; odredila se je največja nega za mestne vrtove in parke; mestno knjigovodstvo se je iz temelja preuredilo in vpeljal švicarski sistem. Za oskrbo revežev se je osnoval poseben odbor, ki zbira prostovoljne darove in vsak dan deli kruh do 1200 revežem. — Veliko zaslug za tako nagel vsestranski napredek Bitolja si je pridobil bivši časni okrožni načelnik g. Branislav Nušić.

Izvoz srbskih kokoši. Na zahtevo srbskega ministra za narodno gospodarstvo se je do nadaljnjega dovolil izvoz kokoši iz Srbije.

Zdravje v srbski vojski. Od začetka sedanje vojne je doslej vsega vkup obolelo že nad 20.000 vojakov. Na vsakih 35 obolenj pride po en smrten slučaj. Poveljnik srbskih čet pred Odriinom je posebni zdravniški komisiji poveril nalogo, da prouči zdravstvene razmere v vojski. Komisija je izjavila, da med vojaki ni tifusa. Vendar pa so v Belgradu na treh izpred Odrina došli vojaki konstatirali tifus.

Teleonska in brzojavna poročila.

Z BULGARSKO-TURŠKEGA BOJIŠČA.

Sofija, 13. marca. Vse kaže, da se tako Bulgari kakor Turki pripravljajo z peti na odločilne boje. V obeh taborih z mrzlično naglico delajo priprave. Očitno je, da nameravajo Turki znova poizkusiti svojo srečo pri Čatladži in na Galipolju. Po vesteh iz Carigrada turški generalni štab še vedno razmešča vojsko in pripravlja novo izkrcanje za hrptom. — Vreme se popravlja, sneg se taja in pota bodo za nastopanje vojske kmalo odprta.

Sofija, 13. marca. Vest, da so Bulgari zavzeli odrinski fort Šeitam-Tarla se potrjuje. Vest, da se že zdaj namerava generalni naskok na Odrin, ni eksaktna. Tudi ni res, da se je dr. Danev začel pri Dimotiki s Turki pogajati.

REVOLTA ČATALDŽKE ARMADE.

Carigrad, 13. marca. Armada, ki stoji od San Stefana do Bujukdere, se je uprla. Vlada je pri Čatladži formirala nov vojni zbor, ki ima namen upornike krotiti. Vladne čete pred Pero postavljajo topove. Vlada snuje nacionalno gardo v varstvo mesta.

PRVI DVOBOJ MED TURKI.

Carigrad, 13. marca. Enver beg je postal Feti bega na dvojoj. To je prvi dvojoj med mohamedanci, katerim koran dvojoj najostreje prepoveduje. Verniki se zelo škandalizujejo.

»HAMIDIJE« BOMBARDIRALA DRAČ, MEDUO IN BAR.

Cetinje, 13. marca. (Od našega posebnega poročevalca.) Včeraj se je pojavila pred Dračem turška oklopna »Hamidie« in bombardirala mesto, kjer je usidranih 16 transportnih ladij s pojačenji, namenjenimi pred Skader. Detaili so še neznan. — Okoli poldneva se je ladja pojavila pred Medua, jo bombardirala, dve transportni ladji zažgala, dve pa potopila. — Potem je plula pred Bar, toda kmalu odplula nazaj proti Italiji. Prebivalstvo je zelo vznemirjeno, ker so ogroženi transporti, ki iz Soluna dohajajo.

Drač, 13. marca. »Hamidie« se je ob 9. uri 50 minut pojavila ob vhodu v pristanišče, dala znamenje za bombardement in oddala 15 strelcev proti nekemu vrhu, na katerem se je nahajal srbski tabor. Srbske čete so se na drugo stran umaknile, 1 Srb je bil ranjen. — Križarka se je potem obrnila proti Medui. V mestu je nastala panika. Več rodbin je zbežalo v laški konzulat, drugi pa na krov laške ladje »Cariddi«. Poveljnik garnizije je vojaštvo poslal na ulico, da napravi red, in dal med kršćansko ljudstvo razdeliti puške proti kakemu eventualnemu puču mohamedancev. Trgovine so zaprte. »Hamidie« je odplula proti Baru.

Belgrad, 13. marca. Škoda, ki jo je »Hamidie« v Draču in Medui napravila, je neznatna. Vojna uprava je dobro vedela, kod se »Hamidie« giblje in so se transporti grških čet po tem ravnali. V Draču je dosti velike artiljerije, da križarka ne more v pristanišče.

SKADER SE ŽE OBSTRELUJE.

London, 13. marca. »Daily Telegraph« poroča, da se je bombardement Skadra že začel. Kar je srbski čet in topov došlo v Leš, so se že odposlali proti Skadru.

GRKI ZASEDAJO EPIR.

Atene, 13. marca. Grki so okupirali Premeti. Turške čete so zbežale, Grki so zasedli Delvinaki. — Kraljica Olga je odpotovala v Prevezo, princ Jurij in princesa Marija sta se podala v Janino.

NAPETOST MED BALKANSKO ZVEZO.

Belgrad, 13. marca. Tu se govori, da sta Srbija in Grčija sklenili pogodbo, glasom katere Srbija priznava Grčiji Solun, Grčija pa Srbiji Bitolj.

London, 13. marca. »Daily Mail« piše, da bo po miru s Turčijo izbruhnila lahko vojska med Bulgarijo in Grčijo radi Soluna.

Sofija, 13. marca. Del tukajšnjega časopisja sodi, da sta se Srbija in Grčija resnično zvezali, in sicer, da preprečita hegemonijo Bulgarije na Balkanu.

RUSIJA SE JE GLEDE SKADRA UDALA?

London, 13. marca. Rusija je izjavila, da pripozna Skader Albaniji in upa, da bo Črnagora mesto zapustila, ako je zavzame, da se izogne nadaljnjim komplikacijam. Treba je rešiti le še vprašanje Djakovice.

Berolin, 13. marca. »Deutscher Telegraph« poroča: Ruska vlada je Cetinju in Belgradu prijazno svetovala, naj se nadaljnje operacije pred Skadrom opustijo, ker so velesile Skader odkazale Albaniji.

London, 13. marca. »Reuter« poroča, da se je balkanskim zaveznikom sporočilo, da bodo o usodi Skadra, naj pade ali ne, odločile velesile.

Dunaj, 13. marca. »N. Fr. Presse« poroča, da se je Rusija glede pripadnosti Skadra odločila v zmislu želja Avstrije.

SPORAZUM GLEDE ALBANIJ DOSEŽEN?

Pariz, 13. marca. »Temps« poroča, da je Avstrija priznala, Peč, Debar in Djakovo priznala Srbiji, Rusija pa je Skader priznala Albaniji.

Peterburg, 13. marca. Sasonov je danes konferiral s poslaniki trozveze.

ČUDNA DEMOBILIZACIJA.

Peterburg, 13. marca. Rusija začne odpoklicevati svoje rezerviste z meje danes popoldne. Vsegaskupaj odpusti Rusija 350.000 mož.

Dunaj, 13. marca. Avstrija odpusti pri I.—XIV. zboru vse vpoklicance letnika 1908., izvzemši pri kavaleriji, kjer so pa dovoljeni izjemni dopusti. Rezervistom se računa služba 28 dni za eno orožno vajo, služba 2 mesecev pa jih oprosti od vseh prihodnjih vaj. Rezervisti pri XV. in XVI. zboru (Dubrovnik, Sarajevo) se zazdaj še ne odpuste. Opuščeni rezervistov bo 33.000. To se s tem motivira, da se morajo ohraniti na gališki meji stotnije na višini 150 mož, kakor bo visoko stanje kompanij pri ruskih četah na meji tudi po odpustu.

V to svrhu se že po Veliki noči vpokličje prvi turnus rezervistov k vajam, stalno pa se to povišanje ne bo dalo drugače vpletati, kakor da vlada parlamentoma v kratkem zopet predloži povišanje rekrutnega kontingenta.

Dunaj, 13. marca. Tudi pri mornarici se baje rezervisti deloma odpustijo. Vojno ladjo »Wien« so postavili v prvo rezervno, ladji »Monarch« in »Budapest« pa rabijo kot šolski ladji, kar opravičuje sklep, da se je vsaj na teh ladjah moštvo reduciralo. »Zeit« je celo izvedela, da se vsa druga eskadra razdruži.

AVSTRIJA ZARADI SKADRA NI INTERVENIRALA.

Belgrad, 13. marca. Ponovno objavljena vest, da je avstro-ogrski poslanik Ugron proti odposiljanju srbskih čet pred Skader protestiral, se odločno dementuje. Vojaske operacije pred Skadrom se bodo nadaljevale, kakor se nadaljuje sploh vojska proti Turčiji. Srbija pomaga Črni gori kot zaveznica. Dokler se ne sklene mir in velesile o definitivni pripadnosti Skadra ničesar ne sklenejo, ne more proti nadaljnjemu obleganju Skadra nihče ugovarjati.

RUSIJA DAROVALA ČRNI GORI ZITO.

Kotor, 13. marca. Ruska vlada je Črni gori zopet darovala velike množine žita.

× × ×

OGRSKA NORIŠNICA.

Budimpešta, 13. marca. Danes je grof Tissa v parlamentu nastanil 200 policistov in orožnikov. V zbornico je došlo od opozicije 70 poslancev, med njimi Apponyi, Zichy, Justh in Kossuth. Manjkala je Andrassyjeva skupina.

Ko Tissa otvori sejo, da se začne razprava o novem poslovniku in hišnem redu, se začne viharni škandal.

Poslanec Lovassy kliče Tiszi: »Goljuf, lump!« Poslanec Kun kliče Tiszi: »Šuft! Lopov!« Ogoljufal si državo! Tat!« Tisza odredi, da se Lovassy izroči imunitetnemu odseku. Lovassy kliče: »Desyjevo obdolžitve so resnične! Solni oficijanti!« Tiszi kliče: »Ti si bil izvoljen z ukradenim denarjem! Lukacs naj dokaže, da to ni res! Ustani!« itd. itd.

Tisza pokliče policijo, da poslance odstrani. Policija pride s Pavlikom na čelu ob pol 11. uri v dvorano.

Justh izjavi nato, da protestira, da je posvetovanje nepostavno in da se opozicija sama odstrani.

Opozicija se odstrani. Na hodniku se sporečeta poslanec Szabo in Tisza.

10 poslancev opozicije se medtem izključijo od 15, oziroma 10 sej. Jutri se vrši samo še formalna seja.

Poslanci Rath in osem drugih se izročijo imunitetnemu odseku.

V dvorani se seja nadaljuje. Večina sprejme nov poslovnik in hišni red. Tisza zaključijo zborovanje, češ, da je ogrski parlament storil zopet veliko delo.

IZPREMEMBE V VOJNI MORNARICI.

Dunaj, 13. marca. Kontreadmiral Keiler postane šef gradbenega odseka na Dunaju, Titus Vončina poveljnik strojne šole v Pulju, kapitan Obradović poveljnik ladje »St. Georg« in Nikolaj Portfy ostane cesarski krilni adjutant.

SVETI OČE.

Rim, 13. marca. Zdravje Svetega Očeta je trajno ugodno.

PFLUGER NADŠKOF.

Dunaj, 13. marca. Za nadškofa se v kratkem imenuje dr. Pfluger.

FRANCOSKI VOJAŠKI KREDITI V ODSEKU ODKLONJENI.

Pariz, 13. marca. Proračunski odsek je 500 milijonov novih vojaških kreditov odklonil.

ROPARSKI NAPAD NA FINANČNEGA STRAŽNIKA.

Trst, 13. marca. Sinoči ob poldvanajstih je šel finančni stražnik Simon Stöckl po ulici San Niccolo domov v ulico Belveder. Kar ga nenadoma napadejo trije mošje, ki so mu skušali strgati s telovnika zlato verižico in posmukati prstane z rok. Stöckel se je pa pogumno branil in ko se je otresel napadalcev, je pobegnil. Kmalu je srečal na svojem potu policijskega stražnika, kateremu je povedal dogodek. Policist je takoj nato šel iskat zlikovce in je dva res našel. Odvedel ju je v policijski urad in tam so dognali, da je prvi 25 let stari Franc Goriup iz Gorice, drugi pa 29 let stari kovač Franc Kränker iz Donavica na Štajerskem, potepuh brez dela in posla. Tretjega niso dobili.

IZPRTJE DELAVCEV.

Reka, 13. marca. Ladjedelnica »Danubius« je 2200 delavcev izprla.

APAŠI V PARIZU.

Pariz, 13. marca. V predmestju St. Denis so apaši ustrelili dva policaja. Množica jih je krvavo pretepla. Apaše so aretirali.

VIDMARJEV AEROPLAN NA POLETU V RIMU POŠKODOVAN.

Rim, 13. marca. Aviatik Vidmer je včeraj odletel iz Milana proti Rimu. Pri mestu Frana udaril mu je stroj ob neko drevo in Vidmer se je moral izkrcati. Vidmer je ostal zdrav, aeroplan je pa poškodovan. Vidmer nadaljuje polet v petek.

Razne stvari.

Nova teorija o pospešjenju prebave. Francoski zdravnik dr. Meunier je glasom »Gazette Medicale« na podlagi vsestranskih preiskav prišel do prepričanja, da prebavo najbolj pospešuje — hoja po vseh štirih. V tem gibanju in položaju sta združeni dosedanja pravila v tej stvari: da je treba po jedi hoditi, ker krenje nog v zgornjem delu vplivajo na želodec kakor masaža in tako pospešujejo prebavo — kakor zahtevajo eni; odgovorja pa tudi drugemu pravilu, da po jedi treba počivati, ker hrana horizontalni legi ne pritiska tako na spod. del želodca in se zato le-ta lažje in hitreje izprazni. Dr. Meunier je na podlagi radioloških in kemičnih preiskav dognal to-le: Pri navadni hoji prebavi želodec 42—62 odstotkov hrane, pri horizontalni legi 48—72 odstotkov, pri hoji po vseh štirih pa 70—88 odstotkov. Prepriča se lahko vsak sam, koliko je vredno to najnovejše pravilo za pospešenje prebave.

Apostol gibanja »Proč od Rima« cerkveni tat in kaznjenc. Urednik najstrupenejšega lista za odpadniško gibanje »Aussig-Karbitzer Volkszeitung« Emil Oskar Simon je bil 1. t. m. neprijetno presenečen. Socialnodemokratski »Volksrecht« v Ustju mu je namreč 1. t. m. očital, da je bil Simon po poroti v Regziu obsojen radi cerkvenega ropa v triletni zapor in v enoletni zapor, ker je vdrl iz ječe. Simon je bil seveda prisiljen, da je odložil uredništvo »Aussig-Karbitzer Volkszeitung«.

Večmilijnsko goljufijo so zasledili v Kijevu na ruski južni zahodni strani državni uradniki. Uradniki so prodajali tovore. Država je za več milijonov oškodovana.

Strašna nesreča ob predstavi kinogledališča. 10 ljudi mrtvih, 50 nevarno ranjenih. V Monteanu ob belgijsko-francoski meji je v kino-gledališču med predstavo izbruhnil požar. Gledalci so skakali skozi okna. Ubitih je bilo 10, ranjenih 50 oseb.

Mohorjani — vsi se spomnite „Slovenske Straže“!**KNJIŽEVNI TRG.**

Slovenska učenjakinja. Pred seboj imamo zvezek izvestij geološke družbe na Dunaju (»Mitteilungen der Geologischen Gesellschaft, Wien, V. 1912«), ki

ga popolnoma izpolnjuje spis »Der Drauzug im Hochpustertal«, ki ga je spisala naša rojakinja, Tržačanka, gospica dr. Marta Furlani, hčerka g. Furlanija, učitelja na državni ljudski šoli na Lipskem trgu v Trstu. Znani geolog prof. Süß se je izrazil o spisu: »Lepo delo me je v resnici razveselilo. Spis napravlja vtis zanesljivosti, dasiravno nasprotuje marsičemu, kar je veljalo dosedaj in sme veljati v resnici za bistven napredek v razumevanju tega važnega dela naših Alp. Moje odkritosrčne čestitke na njem.«

Franc Vilhar, znani skladatelj v Zagrebu, namerava izdati svoje samospeve pod naslovom »Djulabije« v 2 zvezkah. Vsak zvezek bo stal 4 krone. V ta namen mu je dala »Matica Hrvatska« podporo, ki pa ne zadostuje za pokritje tiskovnih stroškov. Zato se obrača do vseh, ki bi naročili te skladbe, da se oglasijo in mu to naznanijo, da bo vedel naročiti število izvodov.

Ale'uja! Deset velikonočnih pesmi v čast Kristusu od smrti vstalemu. Za mešana zbor zložil Ant. Grum, regens chori pri sv. Jakobu v Ljubljani. Cena izvodu 1 K 20 vin. Založila »Katoliška Buvarna« v Ljubljani.

Zvezek obsega kakor rečeno deset velikonočnih pesmi in spev Regina coeli. Oblike je majhne (žepna oblika), kar bo prav dobro s'uzilo pevcem, ki pojo pri velikonočnih procesijah.

Velika noč je eden največjih praznikov, praznik poln veselja in radosti; morajo biti tudi napevi primerno veselega značaja, kakoršni so ti. — Vsi se odlikujejo po lepi melodiji in lahki harmonizaciji, so veseli in krepki.

Najlepša in najefektnjša v zbirki je brezdvomno zadnja, skladba Regina coeli laetere, ki ima na koncu vpleteno veličastno velikonočno alelujo. To da prazniku pravi značaj, skadbo samo pa še enkrat tako povzdigne.

Velikonočne praznike bomo letos izvanredno zgodaj obhajali. Zatorej naše cerkvene zборе na ravnokar izišle napeve opozarjamo, jih istim posebno priporočamo, da si jih nabavijo in pridno študirajo. O veselih velikonočnih praznikih jih bodo sigurno z lepimi vspehi proizvajali v čast Kristusu od smrti vstalemu. — Dobivajo se in naročajo v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Mati čudovita. Spisal dr. Josip Jerše. Opozarjamo ponovno na te res lepe, izvirne smarnice. Priporočamo jih ne samo za smarnično berilo, temveč tudi pridigarjem in duhovnim voditeljem Marijinih družb, ker jim bodo pri izdelovanju govorov prav izvrstno služile. Prepletene so z lepimi, zanimivimi najnovejšimi zgledi. — Dobijo se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Cena vezani knjigi 2 kroni.

Okrevajoči

si bodo svoje zdravje uspešno utrdili, ako bodo zavživali Scottovo emulzijo, ker jo celo najbolj slab želodec lahko prenese in prebavi. Ako se pomisli, da ima, vedno enakomerna in izvrstna kakovost posameznih delov Scottove emulzije posebno redilno moč, potem je lahko umljivo zakaj je pri okrevanju za mlado in staro tako koristna. Poleg tega je pa Scottova emulzija tako okusna, da jo odraščeni in otroci radi jemljejo.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vsah lekarnah. (dod. pošlje 1/2 v. v. znan. ah na »OTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj VII., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena posiljatev potom lekarnar za poskušnjo.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 3062 m, sred. tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavine v 24 urah v mm
12	9. zveč.	743.6	5.9	sl. zah.	jasno	
13	7. zjutr.	743.8	— 0.3	brevzetr.	jasno	0.0
	2. pop.	740.4	12.5	sl. jug	„	

Srednja včerašnja temp. 7.0°, norm. 3.0°.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 13. marca 1913.

Pšenica za april 1913	11.25
Pšenica za oktober 1913	11.95
Rž za april 1913	9.21
Oves za april 1913	9.27
Koruzna za maj 1913	7.33

Globoko postrtim srecem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš preljubljeni soprog ožir. oče, sin, brat, gospod

Pavel Batjel

mizarski mojster

včeraj dne 12. marca t. l. ob 5/6. uro zvečer, večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 43. letu starosti po dolgi mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnika bo jutri v petek dne 14. marca ob 1/6. uro popoldne iz hiše žalosti, Radekega cesta št. 1, na pokopališče pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Petra.

Priporočamo ga v blag spomin.

V Ljubljani, 13. marca 1913.

830 **Žalnoči ostali.**

Društvo inženirjev v Ljubljani.**Vabilo****III. redni občni zbor**

ki se vrši

v nedeljo dne 16. marca t. l. ob 10. uri popoldne v „Srebrni dvorani“ hotela Union

s sledečim dnevnim redom:

1. Naznanilo predsedstva.
2. Letno poročilo.
3. Poročilo o računskem zaključku in proračunu za l. 1913.
4. Poročilo preglednikov.
5. Volitev predsednika.
6. Volitev treh odbornikov.
7. Volitev preglednikov.
8. Volitev društvenega sodea.
9. Predlogi.
10. Slučajnosti.

V soboto 15. marca ob 8. uri zvečer predava g. stavbni svetnik ing. Sbrizaj:

„O nekem predlogu za osuševanje barja.“

Lokal: „Srebrna dvorana“ v hotelu Union.

828 **Odbor.**

Tužnim srecem naznanjamo vsem preč. duhovnim sobratom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani sin in brat, prečastiti gospod

Karol Lenasi

župnik v Košani na Krasu

danes ob 1. uri ponoči po kratki mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti, v 44. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v petek dne 14. marca t. l. ob 4. uri popoldne iz Leonišča na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v Košani ter v raznih drugih cerkvah.

Biagega pokojnika priporočamo v pobožno molitev.

Ljubljana, dne 13. marca 1913.

Rozali a Lenasi, mati.

Ana Biščak roj. Lenasi, sestra. Ivan Lenasi, brat.

(l. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.) 827

Liberalnim listom.

Odgovor na razne napade v »Slovenskem Narodu«, »Dnevu« in »Slovenskem Domu«, tičeče se moje osebe.

Iz Prečne.

Od časa prečinskih občinskih volitev se množijo neprestano v »Slov. Narodu«, »Dnevu« in »Slovenskem Domu« članki in dopisi, ki se pečajo z mojo osebo. Preveč hladno kri imam, da bi me vznemirjala vsaka notica, katero napiše kakšen »popotnik po novomeški okolici«. Saj vem, da pišejo vse to samo ljudje, ki že vnaprej prestejeje tiskane vrstice in svoj honorar ter se ravno zaradi tega trudijo, da napolnijo čim vem vrstic. Kdor me pozna, itak ve, s kom ima opraviti, ve tudi, da mi ni nič na tem, kaj trdijo taki »dopisniki«. Ker bi si pa utegnil včasih kak čitatelj ustvariti napačne pojme, moram enkrat za vselej z njimi obračunati.

Občinskih volitev vsi ti poročevalci še vedno niso preboleli. Jaz sem na vse te napade že enkrat odgovoril v mesecu septembru ravno na tem mestu. Potem jim tudi ponovitev teh občinskih volitev ni po volji. Očitajo mi, da sem hotel spet postati župan, da sem pri volitvah oddal sam sebi svoj glas itd. Vse to je laž, zakaj že v mesecu decembru 1911 l. sem izjavil pri javni občinski seji z moško besedo, da za celo občinsko naklado ne prevzamem več županske časti in sicer pod nobenim pogojem; to mojo izjavo vedo vsi občinski odborniki, ki jih je bilo čez 20 navzočih.

Kar se tiče občinskih računov do konca mojega županovanja, imam čisto vest; vsako leto so bili natančno pregledani in sem jih oddal v popolnem redu; njihov prejem mi je potrdil sedanji župan s svojim podpisom pred pričo. Ta dokument skrbno hranim.

Na čenčarije »Slovenskega Doma« ne bom posebej odgovarjal. So premalenkostne. Komur se občinski računi ne zdijo v redu, naj jih pregleda; svobodno mu. Nerédnosti v njih ne bo našel.

Kar se pa tiče »popotnika iz novomeške okolice«, njegovega dopisa v št. 403 »Dneva« in popravka »Johana« Vintarja v istem listu, sta oba neresnična. Kar sem živ, še nisem bil na predpustno nedeljo v Novem mestu, torej tudi ne letos. Oni »popotnik«, ki je iskal takrat pameti po cesti od Straže do Bršljina, torej ni mogel z menoj govoriti. Johan Vintar pa naj ne pošilja nepotrebnih popravkov po svetu, ker se mi zdi, da se tiče opomba glede kronic ravno njega, saj je ravno on javno izjavil, da rad žrtvuje precejšnjo vsoto, samo da jaz ne bi bil župan.

Imam čisto vest. »Popotnik« pa naj roma še dalje po novomeški okolici, kjer srečava tako različne ljudi. Mogoče ga kdaj pri taki priliki tudi boljša pamet sreča, čeprav ni veliko upanja.

Franc Vintar.

Zastopnike išče

ogrška kmetija za prodajo živil. Ponudbe odpošilja Mogan, S. Ujvidek, Ogrsko.

Stanovanje

z dvema sobama in pritliklinami itd.

se takoj odda v
Dlirski ul. št. 22/II.

Več pove lastnik
Adolf Hauptmann.

804

Privatni pisarniški uradnik

vešč slovenskega in nemškega jezika in govori in pisavi mnogo let uslužben v manjših elektrarnah z istomernimi toki (dynamostrojni in accumulatori obrat)

želi premeniti službo

Ponudbe na upravnništvo »Slovenca« pod »zanesljiv 819« do 22. marca t. l.

Proda se radi bolehnosti Harschlagovo

posestvo na Pustrici pri Velikovcu na Koroškem.

Meri 80 oralov, na polovico polja in mladega lesa. Hiša je zidana, ravnokotna tudi svinjski hlevi, veliko sadja, redi se lahko 20 glav živine, 40 svinj, 100 ovac. Cena s stalnim inventarjem je 32.000 K. Oglasila se naj naslavlja (v nemškem jeziku) na Georg Klampferer, Pustritz pri Velikovcu, Koroško. 822

Proda se dobro idoča

pečarska obrt

z veliko trgovino posode, s 4-5 pomočniki, 60-100.000 K letnega prometa, velikim številom odjemalcev, tudi na Kranjskem. Cena 3000 K. — Zaloga posebej le proti gotovini, v Celovcu v bližini »Narodnega Doma«. — Vprašanja sprejema uprava lista pod št. 795.

Tovarne za Asbestškrilj „Zenit“
družba z omejeno zavezo Mor. Zumberk dobavljajo najboljši in najcenejši krovski material.

Zastopnik: Zajec & Horn, Ljubljana. Dunajska cesta 73. 249

Življenjsko vprašanje za vsakega

je zdrav želodec. Zatorej je slovenska dolžnost, ga obraniti ali pa, ako je nastalo že nesoglasje, od pomoči. Glasom brezštevilnih zahvalilo so se izbrano obnovo pri zboljanju teka, odstranitvi slabe prebave, zaprtja, puhanja, zopetnega okusa, raznih bolečin zaradi motenja v prebavi že več kot tri desetletja.

BRADY-jeve želodčne kapljice prej Marijacelejske kapljice imenovane, kot najzanesljivejšo domače sredstvo proti želodčnim boleznim pri otrocih in odraslih.

Varujte se enakovrednih se ponaredb in potvar ter pazite na zraven stoječo varstveno znamenje Matere Božje s letostom na desni in in na podpis **E. Brady**.

Dobiva se v lekarnah v steklenicah po 90 vinarjev in K 1.60. — Razpošilja v provinco lekarnar **C. Brady, Dunaj I, Fleischmarkt 2/387** (6 steklenic K 5.40 z dvojnotno steklenico K 4.80 franko vseh stroškov). 3322

Sanatorium Emona v Ljubljani.

Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Dergano, primar I. kfr. odd. dež. boln.

Izurjena šivilja in vajenka

se takoj sprejme. Kongresni trg št. 6. II. nadstropje. 803

ZADNJE NOVOSTI!

Priporoča se največja izbira spomladnih kostumov, modernih jop in plaščev, vrhnjih kril za **DAME in DEKLICE**

Za **GOSPODE in DEČKE**

velika izbira oblek, površnikov, nepremočljivih pelerin najnovejšega kroja ::::: Radi neznatnih stroškov cene brez konkurence

Konfekcijska trgovina
A. Lukič, Ljubljana
Pred Škofijo številka 19

665

Št. 5226.

Razpis.

810

Za zgradbo vodovoda v občini Hrastje, okraj Kranj, se bodo oddala sledeča dela oziroma dobave potom javne ponudbene obravnave:

1. Izkop in zasip cevnege jarka, proračunjena na okroglo 15.900 K
2. Dobava cevij, proračunjena na okroglo . . . . . 27.100 K
3. Dobava armatur, proračunjena na okroglo . . . . . 7.000 K

Pismene ponudbe z napovedjo enotnih cen za posamezne delavske kategorije ali dobave naj se predložijo

do 27. marca t. l. ob 12 uri opoldne

podpisanemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolekom za eno krono, doposlati je zapečaten z napisom: »Ponudba za prevzete ad 1. izkopa in zasipa cevnege jarka; ad 2. dobave cevi; ad 3. dobave armatur, pri vodovodu v občini Hrastje, okraj Kranj«.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% ponudene svote v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika, ne glede na višino ponudene svote, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, ofertni pripomočki in stavbni pogoji se dobe pri deželnem stavbnem uradu v navadnih uradnih urah za znesek ad 1. 3— K; ad 2. in 3. 1— K.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dne 10. marca 1913.

Od 20. februarja 1913 odračunam v svoji modni trgovini za gospode dobrovoljno 10% popusta od svojih skromnih stalnih cen pri nakupovanju in gotovem plačilu sledečih predmetov: klobuki, čepice, srajce, spodnje hlače, majice, ovratniki, zapestnice, kravate, rokavice, nogavice, žepni robci, palice, dežniki, gumbi itd.

Vse v največji izber, najnovejši modi, prvovrstno blago in po konkurenci v vsakem oziru nedosežno. Pazite na cene v izložbah!

Z odličnim spoštovanjem se priporoča

545

Modna in športna trgovina za gospode

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Izgotovljene obleke

površniki, pelerine za moške in dečke, fine vrhne jopice, cele obleke, kakor tudi posamezna krila za ženske. — Velika izbira v prvem nadstropju. — Nizke stalne cene v manufakturni in konfekcijski trgovini

„Pri Škofu“ Ljubljana, na vogalu Medarske ulice in Predi Škofijo 3 nasproti gostilne „Pri Sokolu“ v podružnici tvrde R. Miklauc.

767